

Biblioteka
Raczyńskich

Biblioteka Raczyńskich w 2025 roku

SPRAWOZDANIE

*Biblioteka jest najważniejsza ze wszystkiego,
co społeczność może zrobić dla dobra swoich
mieszkańców. To niewyczerpane źródło na pustyni.*

Andrew Carnegie

Wstęp

ALMA – właśnie to słowo w 2025 roku padało w rozmowach bibliotekarzy najczęściej. Nie „książka” (choć ono zawsze pozostaje w czołówce), nie „czytać”, lecz „Alma”. Rok 2025 upływał bowiem w Bibliotece Raczyńskich pod znakiem nowego systemu bibliotecznego, który zastąpił swego leciwego poprzednika. Tak, Drogi Czytelniku i Droga Czytelniczko, Horizon odszedł wreszcie na zasłużoną emeryturę, a jego obowiązki przejęła nowoczesna, elastyczna, wielozadaniowa i bardzo kosmopolityczna młodsza koleżanka: **Alma**. Czyelnicy zaczęli z niej korzystać 15 września, bibliotekarze natomiast mieli z Almą do czynienia znacznie wcześniej. Wdrożenie nowego systemu bibliotecznego w instytucji tak dużej, tak złożonej i udostępniającej tak zróżnicowane zbiory jest bowiem pracochłonnym zadaniem. Cały proces konfiguracji i wdrożenia nowego systemu został przeprowadzony przez piętnastoosobowy zespół pracowników Biblioteki Raczyńskich – przedstawicieli wszystkich działów bibliotekarskich, specjalizujących się w różnych działaniach bibliotecznym. Wszyscy oni działali we współpracy z zespołem wdrożeniowym firmy Ex Libris – dostawcy systemu – oraz zespołem wdrożeniowym Biblioteki Narodowej. Członkowie tego zespołu odpowiadali również za przeszkolenie wszystkich bibliotekarzy w zakresie wszystkich zadań, które będą realizowane w nowym systemie.

Wdrożenie Almy nie tylko wymagało wielu miesięcy pracy; wpłynęło również na naszą bieżącą działalność – wielka liczba godzin przeznaczonych na konfigurację nowego systemu i przygotowanie migracji,

a następnie na szkolenia, konieczna przerwa w gromadzeniu i opracowaniu zbiorów, wreszcie czasowe wyłączenie książkomatów i zamknięcie biblioteki spowodowały (niewielki) spadek liczby czytelników oraz liczby wydarzeń, które mogliśmy zorganizować i przeprowadzić. Niemniej korzyści płynące ze zmiany były warte zarówno wysiłku bibliotekarzy, jak i cierpliwości czytelników.

Kolejną istotną zmianą jest **powołanie nowej placówki bibliotecznej**. W czwartek 11 grudnia Prezydent Miasta Poznania Jacek Jaśkowiak i Dyrektorka Biblioteki Raczyńskich Katarzyna Kamińska uroczyście otworzyli **Filię 1**, która mieści się w kompleksie zespołu szkolno-przedszkolnego przy ulicy Rostworowskiego na Strzeszynie. Ten zaskakujący na pierwszy rzut oka numer (wszak filii mamy ponad trzydzieści) nowa placówka otrzymała niejako w spadku, po zlikwidowanej w marcu 2004 roku małej filii, która mieściła się przy ul. Krańcowej. W uroczystości otwarcia nowej „Jedynki” uczestniczyli również Przewodniczący Rady Miasta Grzegorz Ganowicz, Dyrektorka Wydziału Kultury UMP Justyna Makowska, Zastępca Dyrektorki WK UMP Marcin Kostaszuk, Dyrektorka Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 20 Elżbieta Przybylak, przedstawiciele rady osiedla, pracownicy Biblioteki Raczyńskich i mieszkańcy Strzeszyna. W chwili, gdy przygotowujemy to sprawozdanie, w Filii 1 trwa nasza doroczna zimowa akcja dla dzieci. Jej przebieg, a także relacje z innych wydarzeń, można śledzić na FB, bowiem nasza nowa placówka od pierwszego dnia relacjonuje tam swoje najważniejsze działania.

Wyjątkowo bogaty – dzięki szczodrości Miasta Poznań – był też zakup nowości wydawniczych dla naszych placówek. Do naszych zbiorów trafiło również kilka cennych zabytków piśmiennictwa.

Rok 2025 obfitował w rozmaite **wydarzenia kulturalne**. Było ich nieco mniej niż w 2024 – o przyczynie już wspomnieliśmy – ale zgromadziły większą publikę. Pozwala nam to sądzić, że oferta kulturalna i edukacyjna Biblioteki Raczyńskich trafia w gusta i potrzeby mieszkańców Poznania. Przybył nam kolejny klub dyskusyjny i kolejna sekcja Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Ogromną popularnością cieszą się nasze festiwale: muzyczny Festiwal Wielkanocny IDEA.CZAS.MIEJSCE oraz literacki Festiwal LUDZIE KSIĄŻKI. Wciąż realizujemy nasze stałe projekty, adresowane do dzieci i do dorosłych. Jak co roku, prowadziliśmy lekcje biblioteczne dla dzieci i młodzieży.

Kontynuowaliśmy **współpracę z Biblioteką Jiřího Mahena**, która jak co roku zaowocowała Dniami Kultury Polskiej w Brnie (wiosną) i Dniami Kultury Czeskiej w Poznaniu (jesienią). W 2025 roku oferta kulturalna, którą zwieźliśmy do Brna, była bardzo bogata – między innymi dzięki środkom uzyskanym w ministerialnym programie Promocja kultury polskiej za granicą.

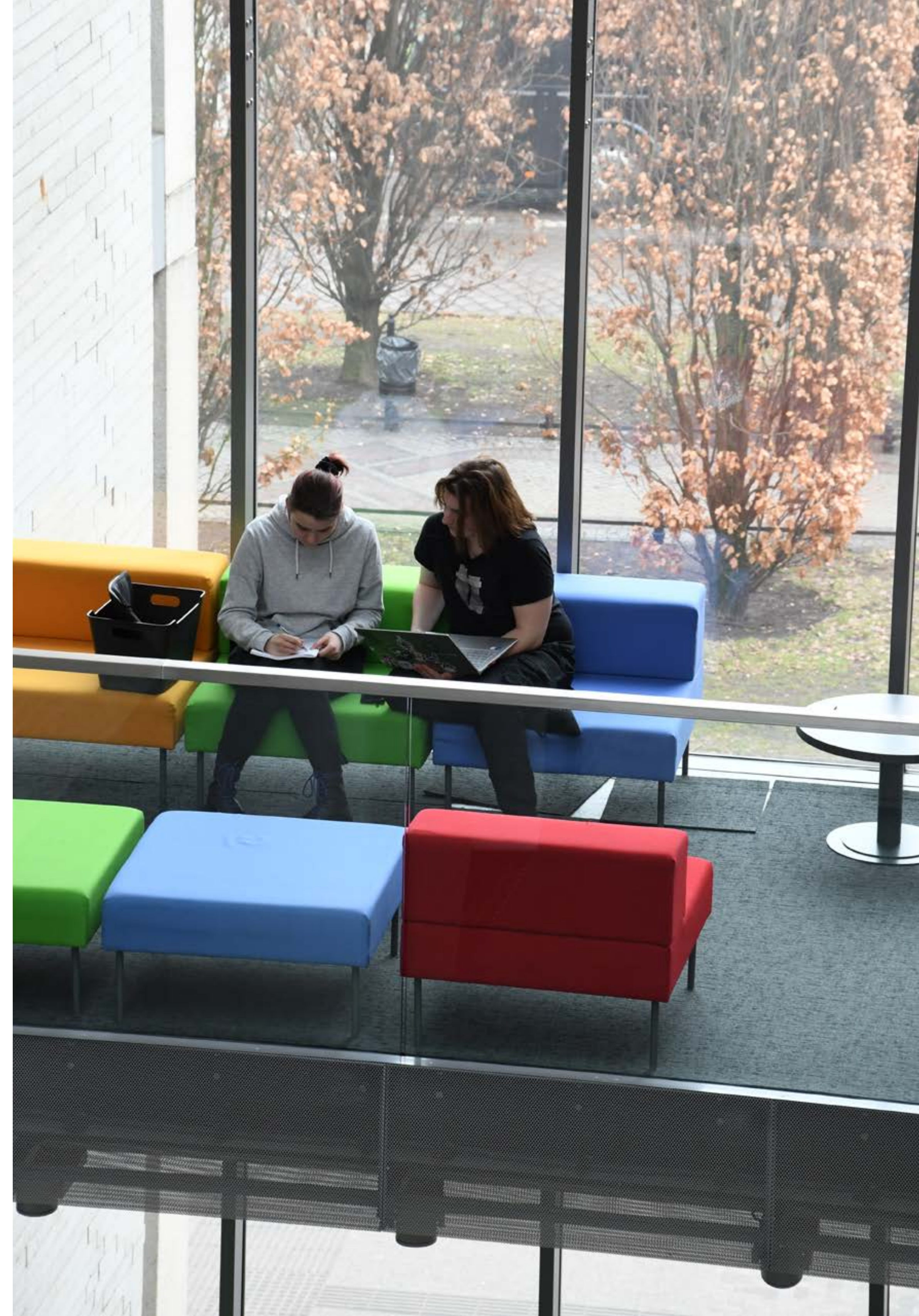

Najważniejsze cele, jakie postawiliśmy sobie w 2025 roku

- ▶ zakończenie konfiguracji oraz wdrożenie nowego systemu bibliotecznego ALMA i wyszukiwarki PRIMO; przygotowanie wszystkich osób zatrudnionych w BR na stanowiskach bibliotekarskich do pracy w nowym systemie (szkolenia, konsultacje, warsztaty)
- ▶ wzrost liczby użytkowników Biblioteki, odwiedzin i wypożyczeń
- ▶ zwiększenie liczby dostępnych tytułów, zwłaszcza nowości wydawniczych
- ▶ kontynuacja realizacji pięcioletniego projektu naukowego *Cyfrowe kalendarium życia i twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego (część pierwsza: 1812-1863)*
- ▶ kontynuacja prowadzonego wspólnie z Wydziałem Historii UAM projektu *Inwentaryzacja kolekcji Stanisława Latanowicza (1886-1935) przechowywanej w zbiorach Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu*
- ▶ udział w projekcie *Dziedzictwo muzyki polskiej w otwartym dostępie* (gospodarz projektu: Narodowy Instytut Fryderyka Chopina)

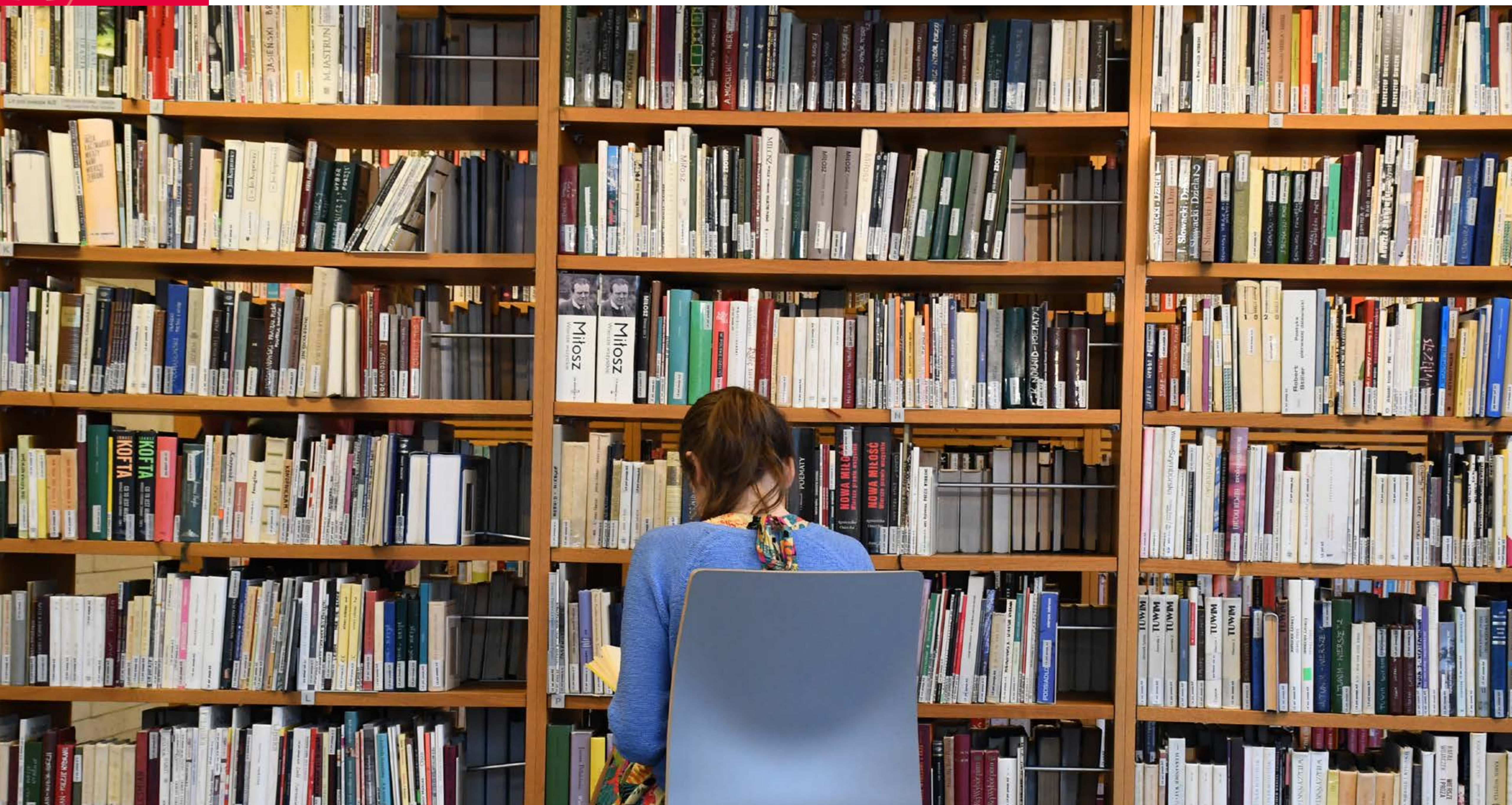

- ▶ organizacja serii wydarzeń kulturalnych i naukowych z okazji Roku Władysława Reymonta
- ▶ kontynuacja stałych programów kulturalnych, czytelniczych i edukacyjnych, takich jak Festiwal LUDZIE KSIĄŻKI, Festiwal Wielkanocny, Zima z książką, Lato z książką, CZYTATY, Jesień z..., Senioralna Wiosna, Narodowe Czytanie, Spotkanie z Arcydziełem, kluby czytelnicze – i wielu innych
- ▶ organizacja i przeprowadzenie dwóch konkursów literackich i jednego graficznego: konkursu o Nagrodę im. Józefa Łukaszewicza, Konkursu im. Arkadego Fiedlera o nagrodę Bursztynowego Motyla (wspólnie z Muzeum-Pracownią Literacką Arkadego Fiedlera w Puszczykowie), Konkursu na ekslibris im. Klemensa Raczaka
- ▶ udział w miejskich projektach kulturalnych, takich jak Poznańskie Targi Książki, Festiwal Fantastyki PYRKON, Tydzień Kobiet, Poznańskie Dni Rodziny
- ▶ współpraca z Radami Osiedli oraz organizacjami pozarządowymi w tworzeniu oferty kulturalnej dla mieszkańców Poznania
- ▶ rozwój działalności książkomatów, dalsza promocja tej usługi
- ▶ stała edukacja czytelnicza i kulturalna

CZYTELNICY | ODWIEDZINY | WYPOŻYCZENIA

Czytelnicy | odwiedziny | wypożyczenia

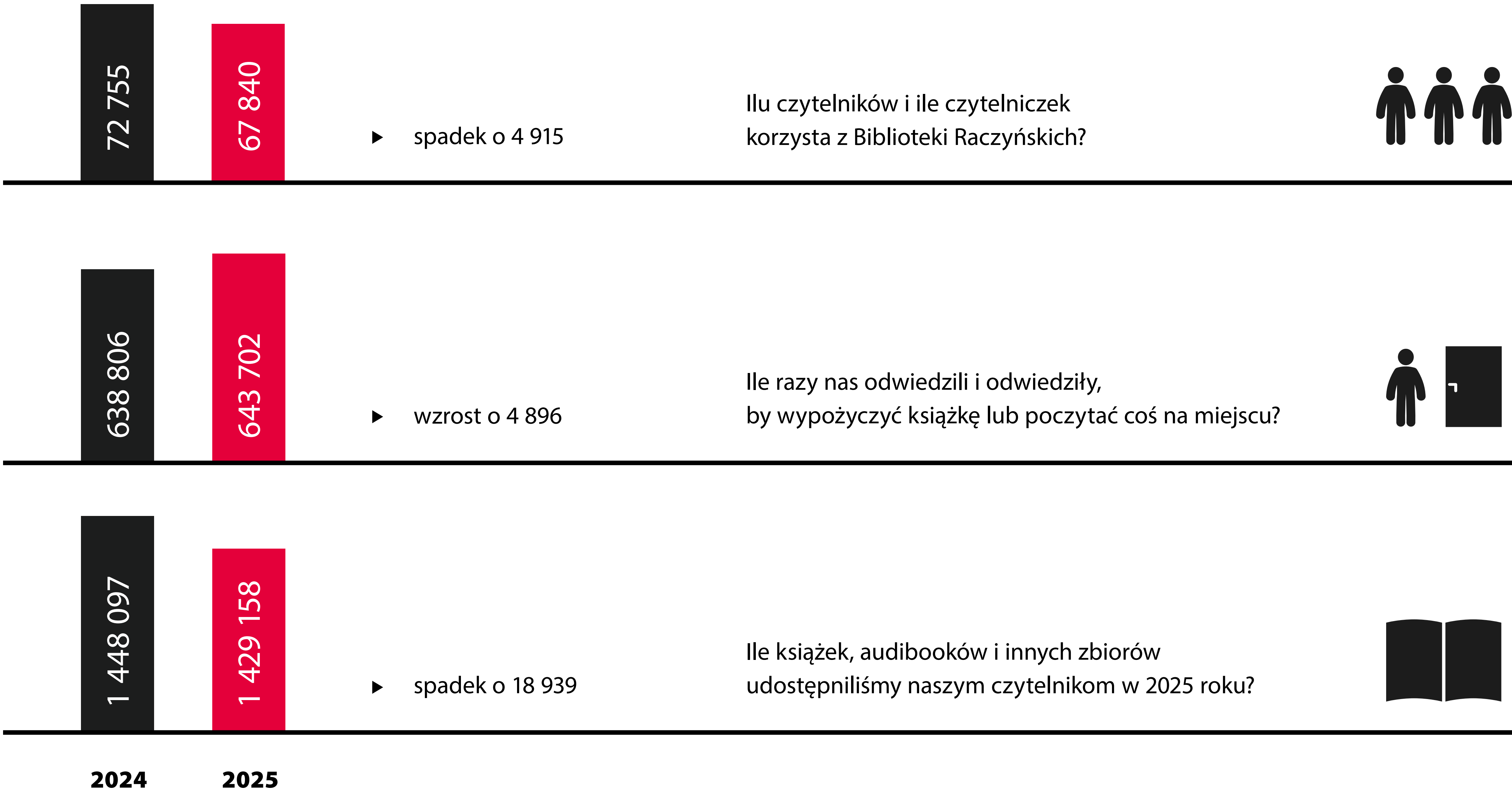
„Czytać, dużo czytać”, zachęca rektor Uniwersytetu Śląskiego w tytule jednej ze swych książek*. Bierzemy sobie tę radę do serca. I choć w 2025 roku wyniki są niższe niż w 2024 (spadła nieco liczba czytelników oraz liczba udostępnionych zbiorów), wiemy, że przyczyną nie jest bynajmniej spadek zainteresowania książką. Wdrażanie nowego systemu bibliotecznego spowodowało zamknięcie Biblioteki na ponad dwa tygodnie oraz nieco dłuższe wyłączenie książkomatów.

Ze zbiorów i czytelń Biblioteki Raczyńskich w 2025 roku korzystało ponad sześćdziesiąt siedem tysięcy czytelników, którzy w tym czasie złożyli nam ponad sześćset czterdzieści tysięcy wizyt. W tym okresie czytelnicy Biblioteki Raczyńskich sięgnęli po 1 429 158 woluminów z naszych zbiorów (wypożyczając je do domu lub czytając na miejscu). Ta właśnie liczba widnieje na kolejnej stronie, w zestawieniu, niemniej obejmuje ona wyłącznie zbiory fizyczne. Jeśli dodamy do niej wypożyczenia międzybiblioteczne (106) książki elektroniczne i audiobooki wypożyczone z zewnętrznej platformy dystrybucyjnej (46 078) oraz wypożyczenia gier planszowych i elektronicznych (8 341), liczbę odsłon naszych materiałów w Wielkopolskiej Bibliotece Cyfrowej (217 tysięcy; liczbą odsłon naszych zbiorów na platformie Cyryl nie dysponujemy) – liczba udostępnionych materiałów wyniesie 1 700 683.

* Ryszard Koziołek, *Czytać, dużo czytać*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2023

Jak czyta Poznań?

Co czyta Poznań?

Wydawcy i sieci księgarskie systematycznie publikują rankingi sprzedażowe. Obejmują one przede wszystkim nowości wydawnicze. I, przyznajmy, trudno z nich wyczytać, które egzemplarze zostały kupione po to, by je przeczytać, które na prezent, a które mają po prostu stanąć na półce. Tymczasem rankingi biblioteczne pozwalają wszystkim uzmysłwić sobie, co naprawdę czytają Polacy. Dlatego od lat przygotowujemy zestawienia pokazujące, po jakie książki – beletrystyczne i niebeletrystyczne – sięgają Poznaniacy, zarówno dorośli, jak i młodszy. Na kolejnych stronach przedstawiamy zestawienie najpoczytniejszych tytułów.

Co czyta Poznań?

CO CZYTA POZNAŃ 2025

Literatura beletrystyczna dla dorosłych

1. Barbara Wysoczańska **Świat na nowo**. Wyd. Filia 2022
2. Barbara Wysoczańska **Siła kobiet**. Wyd. Filia 2022
3. Sławek Gortych **Schronisko, które spowijał mrok**. Wyd. Dolnośląskie 2024
4. Sławek Gortych **Schronisko, które przetrwało**. Wyd. Dolnośląskie 2023
5. Barbara Wysoczańska **Naręczona nazisty**. Wyd. Filia 2021
6. Barbara Wysoczańska **Nigdy się nie poddam**. Wyd. Filia 2024
7. Barbara Wysoczańska **Obiecaj, że wrócisz**. Wyd. Filia 2024
8. Lucinda Riley **Siedem sióstr**. Przeł. Marzenna Rączkowska, Maria Pstrągowska. Wyd. Albatros 2018
9. Lucinda Riley **Dziewczyna z wrzosowisk**. Przeł. Anna Esden-Tempska. Wyd. Albatros 2024
10. Katarzyna Michalak **Burza**. Wyd. Znak Jednym Słowem 2024
11. Joanna Tekieli **Niebieski ogród**. Wyd. Filia 2024
12. Sławek Gortych **Schronisko, które przestało istnieć**. Wyd. Dolnośląskie 2022
13. Katarzyna Michalak **Iskra**. Wyd. Znak Jednym Słowem 2024
14. Lucinda Riley, Harry Whittaker **Atlas. Historia Pa Salta**. Przeł. Anna Esden-Tempska. Wyd. Albatros 2023
15. Barbara Wysoczańska **Cena wolności**. Wyd. Filia 2023
16. Kristin Hannah **Kobiety**. Przeł. Anna Zielińska. Wyd. Świat Książki 2024
17. Kristin Hannah **Słowik**. Przeł. Barbara Górecka. Wyd. Świat Książki 2015
18. Barbara Wysoczańska **Aktoreczka**. Wyd. Filia 2023
19. Camilla Läckberg **Marzenia z brązu**. Przeł. Agata Teperek. Wyd. Czarna Owca 2024
20. Remigiusz Mróz **Cienie pośród mroku**. Wyd. Filia 2024

CO CZYTA POZNAŃ 2025

Literatura niebeletrystyczna dla dorosłych

1. Jan Parandowski Mitologia. **Wierzenia i podania Greków i Rzymian**. Wyd. Puls 1992
2. Joanna Kuciel-Frydryszak **Chłopki. Opowieść o naszych babkach**. Wyd. Marginesy 2023
3. Joanna Kuciel-Frydryszak **Służące do wszystkiego**. Wyd. Marginesy 2018
4. Magdalena Grzebałkowska **Dezorientacje. Biografia Marii Konopnickiej**. Wyd. Znak 2024
5. **Pierwsza dama. Jolanta Kwaśniewska w rozmowie z Emilią Padoł**. Wyd. W.A.B. 2024
6. Hanna Krall **Zdążyć przed Panem Bogiem**. Wyd. a5 2005
7. Marta Strzelecka **Ziemianki. Co panie z dworów łączyło z chłopkami**. Wyd. Marginesy 2023
8. Marcin Margielewski **Tajemnice arabskich szpitali**. Wyd. Prószyński i S-ka 2025
9. Adam Zadworny Heweliusz. **Tajemnica katastrofy na Bałtyku**. Wyd. Czarne 2024
10. Viktor E. Frankl. **Człowiek w poszukiwaniu sensu**. Przeł. Aleksandra Wolnicka. Wyd. Czarna Owca 2019
11. Iwona Kienzler Violetta Villas. **Baśń bez happy endu**. Wyd. Bellona 2025
12. Kamil Janicki **Życie w chłopskiej chacie**. Wyd. Poznańskie 2024
13. Gustaw Herling-Grudziński **Inny świat**. Wyd. Czytelnik 1999
14. Anna Kamińska **Simona. Opowieść o niezwykłym życiu Simony Kossak**. Wyd. Literackie 2016
15. Natalia de Barbaro **Czuła przewodniczka**. Wyd. Agora 2021
16. Yuval Noah Harari **Nexus. Krótka historia informacji. Od epoki kamienia do sztucznej inteligencji**. Przeł. Justyn Hunia. Wyd. Literackie 2024
17. Ryszard Abraham **Krystyna Feldman. Niekiepska babka**. Wyd. Emocje Plus Minus 2024
18. Małgorzata Czyńska **Zgiełk serca. Opowieść o Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej**. Wyd. Literackie 2025
19. Monika Śliwińska **Księżę. Biografia Tadeusza Boya Żeleńskiego**. Wyd. Literackie 2024
20. Lena Khalid **Córki chmur. O kobietach z Sahary Zachodniej**. Wyd. Poznańskie 2025

Co czyta Poznań?

CO CZYTA POZNAŃ 2025

Literatura beletrystyczna dla dzieci

1. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica zwierząt**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2011
2. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica pływalni**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2013
3. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica biblioteki**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2011
4. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica diamentów**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2008
5. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica meczu**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2011
6. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica pożarów**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2015
7. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica złota**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2010
8. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica szkoły**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2010
9. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica kempingu**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2012
10. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica zamku**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2018
11. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica mumii**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2009
12. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica galopu**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2012
13. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica miłości**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2012
14. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica szpitala**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2013
15. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica cyrku**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2009
16. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica urodzin**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2014
17. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica więzienia**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2016
18. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica hotelu**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2008
19. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica kina**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2017
20. Martin Widmark, Helena Willis **Tajemnica kawiarni**. Przeł. Barbara Gawryluk. Wyd. Zakamarki 2009

CO CZYTA POZNAŃ 2025

Literatura niebeletrystyczna dla dzieci

1. Thomas McBrien **Minecraft. Triki, typy i hacki**. Wyd. HarperKids 2024
2. Tom Stone Minecraft. **Wyzwanie przetrwanie. W świecie przygody**. Przeł. Anna Hikiert. Wyd. HarperCollins Polska 2024
3. Aleksandra i Daniel Mizieliński **Którędy do Yellowstone? Dzika podróż po parkach narodowych**. Wyd. Dwie Siostry 2020
4. Magdalena Koźlicka **Co robią strażacy i strażaczki**. Wyd. Nasza Księgarnia 2024
5. John Devolle **Planety**. Wyd. Zysk i S-ka 2024
6. Ruby van der Bogen **101 syrenek i wszystko, co musisz o nich wiedzieć**. Wyd. Znak Emotikon 2025
7. Katarzyna Kozłowska **Ciało człowieka**. Wyd. Nasza Księgarnia 2025
8. Marta Lorés Maragall **Sekretne życie kup i sików**. Przeł. Karolina Jaszecka. Wyd. Debit 2025
9. Emily Hawkins **Atlas przygód dinozaurów**. Przeł. Anna Studniarek. Wyd. Nasza Księgarnia 2019
10. Adam Mirek **Bebechy, czyli ciało człowieka pod lupą**. Wyd. Znak Emotikon 2024
11. Boguś Janiszewski, Agnieszka Jankowiak-Maik **Skąd się wzięła Polska?** Wyd. Agora 2024
12. Nela Mała Reporterka **Nela i skarby Karaibów**. Wyd. Burda Media Polska 2021
13. Adam Wójcicki **Co robią kierowcy i kierowczynie**. Wyd. Nasza Księgarnia 2025
14. Adam Mirek. **Glutologia. Jak się nie dać mikropaskudom, wstrętnym robalom i podstępny chorobom**. Wyd. Znak Emotikon 2024
15. Sylwia Chutnik **Łobuziary. Najfajniejsze bohaterki literackie**. Wyd. Znak Literanova 2024
16. Nela mała reporterka **Nela na kole podbiegunowym**. Wyd. National Geographic 2016
17. **Minecraft. Gdzie jest zombie i inne moby**. Wyd. HarperKids 2024
18. Nela Mała Reporterka **10 niesamowitych przygód Neli**. Wyd. National Geographic 2014
19. Nela Mała Reporterka **Nela i tajemnice świata**. Wyd. National Geographic 2015
20. Olivia Meikle i Katie Nelson **Smrodliwa historia toalet**. Przeł. Adam Pluszka. Wyd. totamto 2025

USŁUGI NIESTANDARDOWE I ICH ODBIORCY

Sieć książkomatów Biblioteki Raczyńskich

Nie jesteśmy już jedyni. I wcale nas to nie martwi! Fakt, że inne biblioteki zdecydowały się pójść tą samą drogą i stawiać książkomaty nie przy placówkach bibliotecznych ale tam, gdzie bibliotek brak, dowodzi słuszności naszego pomysłu. Potwierdza ją również rosnąca liczba operacji – wypożyczeń i zwrotów – wykonywanych przez czytelników w naszych urządzeniach: w 2025 roku łącznie było ich 44 560 (w 2024 roku: 43 324), w tym 21 265 wypożyczeń.

Na podium ponownie stanęły dwa książkomaty ratajskie oraz książkomat górczyński. Pierwszy z nich – urządzenie przy ul. Zamenhoffa – jest niekwestionowanym liderem tego rankingu, co pokazują liczby przedstawione niżej. Za to największy wzrost operacji w stosunku do ubiegłego roku odnotował książkomat na Junikowie; w 2024 roku przez 6 miesięcy był niedostępny z uwagi na remont pętli (2 363 operacji), nic więc dziwnego, że w 2025 czytelnicy korzystali z niego niemal dwukrotnie częściej (4 439 operacji).

Czytelnicy najintensywniej korzystali z książkomatów w lipcu (4 333 operacje); najmniej – we wrześniu (2 008 operacji, o 1 511 mniej niż w roku 2024). Ten drugi wynik jest skutkiem zmiany systemu bibliotecznego: 27 sierpnia urządzenia zostały wyłączone, a następnie przeprogramowane, by współdziałały z nowym systemem. Ponownie włączyliśmy je 22 września. W 2025 roku aż osiem miesięcy zakończyliśmy wynikiem przekraczającym cztery tysiące operacji; dla porównania: w 2024 roku ten próg przekroczyliśmy zaledwie dwa razy, w październiku i listopadzie.

Mamy też swój cichy ranking największych zwolenników tej formy udostępniania i zwracania książek. Z uwagi na ochronę danych osobowych nie będziemy go ujawniać, zdradzimy jedynie, że pierwsze miejsce zajmuje Czytelniczka, która w 2025 roku skorzystała z książkomatu 334 razy.

Ile osób korzysta z książkomatów?

Ile książek wypożyczyliśmy tą drogą?

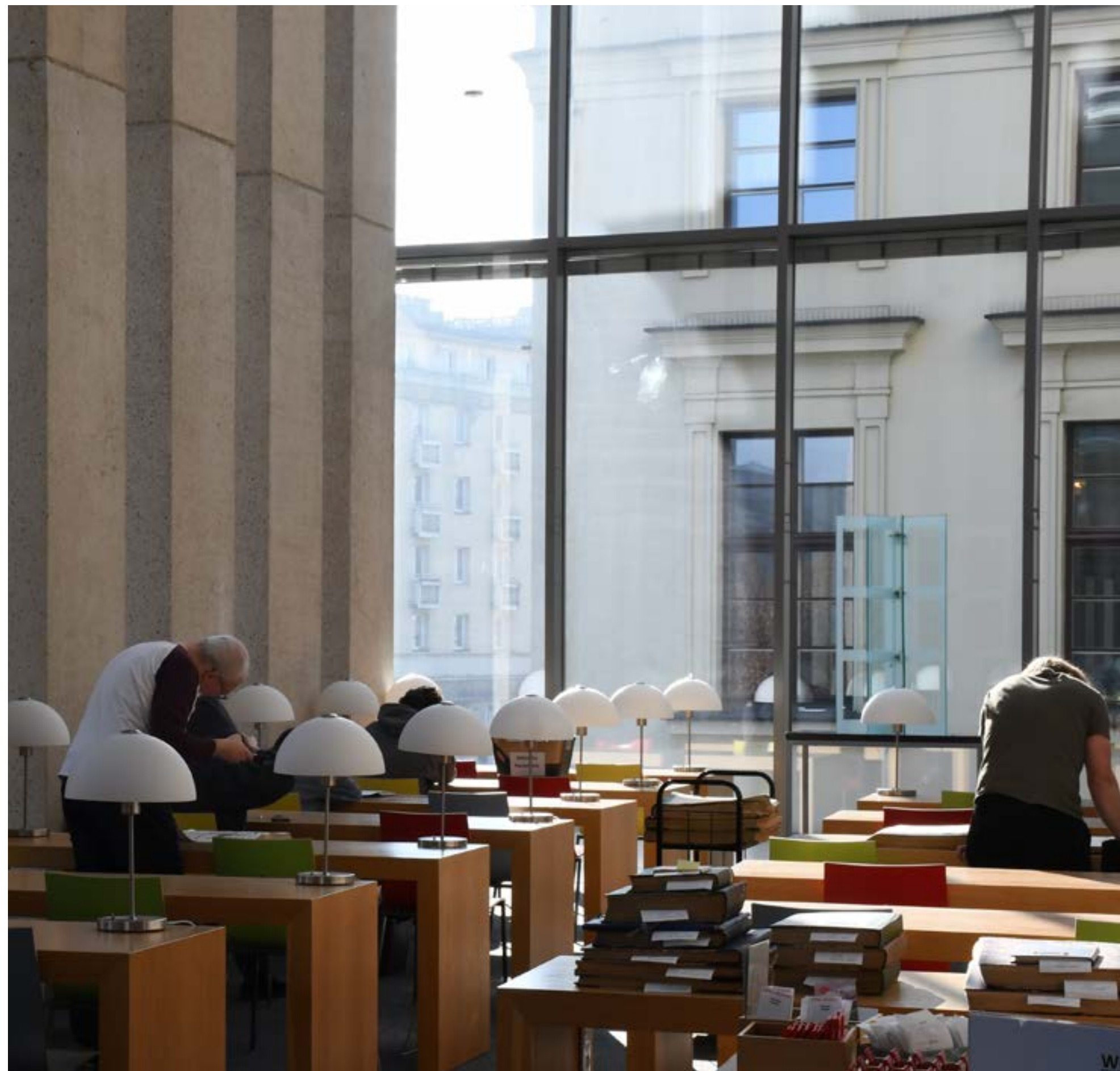

Z których książkomatów Poznaniacy korzystają najchętniej?

- ul. Zamenhoffa 132 (przy markecie Lidl): 7 517 operacji
- os. Lecha 121 (prześwit pawilonu handlowo-usługowego): 5 618 operacji
- Górczyn (pętla tramwajowo-autobusowa): 4 936 operacji
- Junikowo (pętla tramwajowo-autobusowa): 4 439 operacji

Czytelnicy ze szczególnymi potrzebami

Delikatnie wzrosła liczba osób korzystających z programów „Książka dla Seniora” i „Czytanie bez Barrier”, a także grupa osób korzystających z książki mówionej. W gronie osób z dysfunkcją wzroku nadal jest jedna osoba, która nad nagrania przedkłada książki w alfabecie Braille’a.

Programy „Książka dla Seniora” i „Czytanie bez Barrier”

- ▶ Liczba osób korzystających z obu programów: **100**
- ▶ Liczba wypożyczeń: **3 446**

Książka mówiona

- ▶ Liczba osób korzystających z kolekcji książki mówionej: **103**
- ▶ Liczba wypożyczonych tytułów: **10 650**

Pismo wypukłe

- ▶ Liczba osób korzystających ze zbiorów w alfabecie Braille’a: **1**
- ▶ Liczba wypożyczonych książek: **17**

(Książki drukowane pismem wypukłym sporadycznie wypożyczają też nauczyciele, w celach pokazowych. Tych wypożyczeń nie uwzględniono w powyższym wykazie).

Dostępność architektoniczna

- ▶ W maju minionego roku pełną dostępność architektoniczną uzyskała Filia 11 Biblioteki Raczyńskich, działająca przy ulicy Chwaliszewo 17/23. Montaż zewnętrznej pochylni zniwelował ostatnią barierę w tej placówce, utrudniającą dostęp osobom o ograniczonej zdolności poruszania się. Koszt realizacji tego zadania to 300 504 zł brutto. Tym samym biblioteka przybyła kolejna placówka z pełną dostępnością architektoniczną. A nawet dwie, bowiem pełną dostępność ma też nasza najnowsza Filia 1, otwarta w grudniu 2025 roku. Beniaminka mieści się w nowym kompleksie szkolno-przedszkolnym przy ul. Rostworowskiego na Strzeszynie.

Dostęp do e-booków

z zewnętrznej platformy dystrybucyjnej

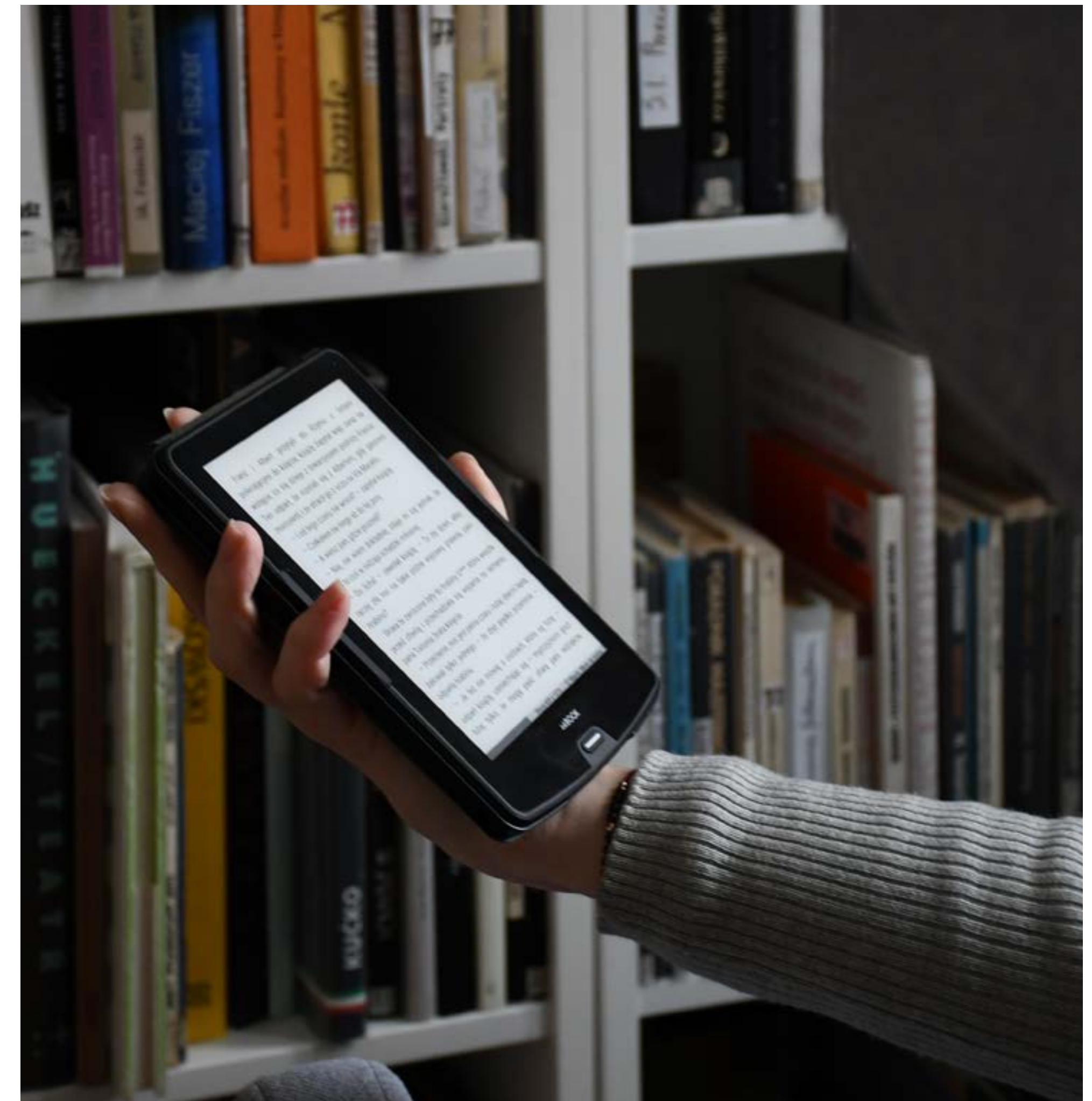
Nawet najzagorzalsi miłośnicy książek papierowych sięgają czasem po e-booki lub audiobooki. Owszem, książka elektroniczna nie ma tego specyficznego zapachu, który kochamy, a przy przerzucaniu stron zamiast ukochanego szelestu papieru, tak miłego dla ucha, można usłyszeć jedynie kliknięcie – niemniej są sytuacje, w których czytnik wygrywa. Potwierdzi to każdy, kto próbował czytać tysiącstronicowe tomy w tramwaju lub zmieścić je w bagażu lotniczym. Są wśród naszych czytelników i tacy, dla których to właśnie papierowa książka jest rozwiązaniem awaryjnym – na co dzień wybierają e-booki bądź audiobooki. Dlatego kody do platform udostępniających literaturę w tych dwóch formach cieszą się ogromną popularnością.

Ilu unikalnych czytelników skorzystało z tej oferty?

- ▶ w 2023 roku: **454**
- ▶ w 2024 roku: **797**
- ▶ w 2025 roku: **990**

Ile książek pobrali z platformy?

- ▶ w 2024 roku: **44 011** (e-booki: **34 010**, audiobooki: **10 001**)
- ▶ w 2025 roku: **46 078** (e-booki: **33 136**, audiobooki: **12 924**)

Ile stron* przeczytali / przesłuchali?

- ▶ w 2024 roku: **2 856 231**
- ▶ w 2025 roku: **3 648 843**

* Dane z platformy Legimi; standardowa strona w publikacjach elektronicznych to 200 słów.

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNA

Działalność informacyjna

Rzadko narzekamy dziś na brak informacji, częściej – na jej nadmiar. Niektórych nadmiar ten przytłacza, wpędza w bezradność. Nie są bowiem w stanie zlokalizować tego, czego szukają; albo przefiltrować, by wyłuskać z obfitości to, co dla nich przydatne. W takich sytuacjach ogromnym wsparciem jest bibliotekarz, wytrenowany w przeszukiwaniu różnorodnych baz danych, odnajdywaniu rzetelnych źródeł informacji, selekcjonowaniu i porządkowaniu tego, co odnalazł. Biblioteka bowiem nie tylko gromadzi, opracowuje i udostępnia książki. W dzisiejszym pojęciu biblioteka to szeroko rozumiane centrum wiedzy; a jej pracownik łączy umiejętność sprawnego poruszania się w świecie informacji – doświadczenie w jej pozyskiwaniu, filtrowaniu, ocenie wiarygodności, istotności i aktualności – ze znajomością czytelnika i jego potrzeb.

W 2025:

- ▶ udzieliliśmy **29 404** informacji bibliotecznych
- ▶ przeprowadziliśmy **149** kwerend

Oto przykładowe tematy kwerend oraz przygotowanych na ich podstawie zestawień bibliograficznych

- ▶ Adresy Starostwa Powiatowego i Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kole w latach 1945-1975
- ▶ Adyna Turno
- ▶ Andrzej Wojtkowski (1891-1975)
- ▶ Anieli Ludwika Czartoryska
- ▶ Bruno Rogalski z Dobrzyc, notariusz
- ▶ Dokumentacja Janusza Głowackiego w ODWŚL
- ▶ Dwór w Brzóstowie
- ▶ Dzieje Biblioteki Raczyńskich podczas okupacji
- ▶ Elektrownia Garbary
- ▶ Enigma
- ▶ Fortunata Obrąpalska
- ▶ Hrabia Edward Raczyński i jego rodzina
- ▶ Ignacy Marcei Komorowski (1824-1857)
- ▶ Katalogi Międzynarodowych Targów Sztuki w Poznaniu z lat 80. XX w.
- ▶ Korespondencja Jerzego Pertka z Adamem Gorayskim i Jerzym Szczanieckim
- ▶ Krajowa (Stała) Wystawa Budownictwa z Drewna w Poznaniu
- ▶ Kronika Gwagnina
- ▶ Książki niewydane w zasobach Archiwum Wydawnictwa Poznańskiego
- ▶ Listy Hansa Ewersa do Stanisława Przybyszewskiego
- ▶ Listy Jadwigi Kornilowiczowej
- ▶ Listy kardynała Jerzego Radziwiłła w zbiorach BR
- ▶ Mieczysław Balcer i Szkoła Rzemieślniczo Przemysłowa
- ▶ MTP w latach 1956-1959
- ▶ Niewolnictwo w Afryce
- ▶ Nowa Synagoga na Stawnej w Poznaniu
- ▶ ORP Sęp i jego dowódca Władysław Salamon
- ▶ Plany majątku Rogalin
- ▶ Polscy podróżnicy zamorscy w XIX w.
- ▶ Poznański Czerwiec
- ▶ Propaganda antyniemiecka i antypruska, Bernard Chrzanowski, Antoni Tyrankiewicz
- ▶ Przegląd Piosenki Miłosnej i Erotycznej "Blyrwa i Amory" w Poznaniu
- ▶ Relacje marynarzy – Kleeberczyków
- ▶ Rękopiśmienne wspomnienia Przemysława Bystrzyckiego o Poznańskim Czerwcu
- ▶ Rodzina Badenich
- ▶ Rodzina Zamoyskich
- ▶ Starodruki Benedykta z Koźmina
- ▶ Transpłciowość a postawy personelu medycznego

DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA I PROMOCJA CZYTELNICTWA

Pierwotnie biblioteki przeznaczone były do przechowywania zwojów i (nieco później) kodeksów, z biegiem czasu niektóre z nich stały się skarbcami chroniącymi bezcenne woluminy. Dzisiaj biblioteki są również otwartymi na publiczność ośrodkami edukacji oraz promocji kultury. Mają w swojej ofercie nie tylko książki, lecz także spotkania autorskie, warsztaty, koncerty, wykłady i lekcje biblioteczne, konferencje naukowe i popularnonaukowe. Także u Raczyńskich nie ma dnia bez takich wydarzeń. W minionym roku zorganizowaliśmy ich ponad dwa tysiące trzysta. Zważywszy na to, że tygodnie w roku są pięćdziesiąt dwa, a każdy z nich ma zaledwie sześć (lub pięć, zależnie od placówki) dni roboczych, nietrudno zauważyć, że codziennie toczy się u nas kilka, a nawet kilkanaście wydarzeń. W tych dopołudniowych uczestniczą grupy przedszkolne, szkolne studenckie, mamy (lub tatowie) z maluszkami, seniorzy, podopieczni warsztatów terapii zajęciowej i fundacji opiekujących się osobami ze szczególnymi potrzebami. Wydarzenia popołudniowe i wieczorne otwarte są dla wszystkich. Z naszej oferty kulturalnej i edukacyjnej w 2025 roku skorzystało ponad pięćdziesiąt tysięcy osób. Na kolejnych stronach przybliżymy niektóre z ubiegłorocznych wydarzeń, najpierw jednak poznajmy dokładne liczby.

Łączna liczba wydarzeń stacjonarnych:

- ▶ w 2024 roku: **2 520**
- ▶ w 2025 roku: **2 347**

Łączna liczba uczestników wszystkich wydarzeń stacjonarnych:

- ▶ w 2024 roku: **48 641**
- ▶ w 2025 roku: **52 738**

WYBRANE WYDARZENIA
CYKLICZNE I POJEDYNCZE
ADRESOWANE DO DZIECI

Zima z książką

Czy duchy boją się czekolady? Strach ma wielkie oczy, a jaki masz nos? Kto mieszka za bibliotecznym regałem? Odpowiedzi na te i wiele innych „straaaasznych” pytań szukaliśmy w bibliotece podczas ferii zimowych, śledząc losy sympatycznych bohaterów, którzy mają wyjątkowe szczęście do wpadania w tarapaty.

W zajęciach *Zima z dreszczykiem* (bo tak zatytułowaliśmy naszą zimową literacko-artystyczną akcję w 2025 roku) uczestniczyły dzieci w wieku 7-12 lat, a bibliotekarze zapewnili im przyjemny dreszczyk emocji, wartką akcję i tajemnicze wydarzenia przypróśzone mroczną historią. Czytając legendy, uczestnicy zajęć przenieśli się do starych zamków i pałaców, by oswoić mieszkające w nich zjawy i upiory, podglądali smoki, łowili potwory. A poza tym rzeźbili, kleili, wydrapowali i malowali całkiem miłe, latające na miotle czarownice, bardzo kolorowe potwory, nieśmiałe duchy, które szukają przyjaciół, oraz inne mroczne stwory i pająki. Niektórzy próbowali nawet stworzyć recepturę na eliksir nieśmiertelności.

Łącznie w siedemdziesięciu spotkaniach, organizowanych w piętnastu filiach, udział wzięło 836 dzieci.

Lato z książką

Skoro lato roku 2024 upłynęło pod znakiem największych artystów, w 2025 roku – dla równowagi – mali uczestnicy wakacyjnych zajęć ruszyli w podróż etnograficzną, by zostać specjalistami od kultury ludowej. Przekonali się, jak żyli ich praaaadziadkowie, jakie mieli zwyczaje, święta i zabawy, jak mówiono w różnych regionach Polski. Mieli okazję posłuchać o dziadach, dożynkach albo nocach bez snu przy ognisku. Poznawali etnograficzne ciekawostki, odkrywali zapomniane tradycje, zaglądali do ludowych opowieści, a nawet... projektowali stroje inspirowane dawnym życiem! Przyglądali się haftom łowickim, kaszubskim wycinankom oraz wyjątkowej ceramice z Boleśławca. I bawili się jak sto lat temu – wykonując tradycyjne rękodzieło przy dźwiękach ludowej muzyki. W niektórych filiach zajęcia poprowadził gość specjalny: Monika Michaluk, pomysłodawczyni i współautorka książki *Etnogadki, opowiadki o dawnych obrzędach i zwyczajach*, a także cyklu Etnoilustracje, który przybliży współczesnemu odbiorcy temat dawnych tradycji i obyczajów.

Łącznie w stu dziewiętnastu spotkaniach pod hasłem *Etnopodróż po polskiej kulturze*, zorganizowanych w osiemnastu filiach, uczestniczyło 1260 dzieci w wieku od 7 do 12 lat.

Poniedziałkowe poczytajki

Nawet ci, którzy nie czytają jeszcze samodzielnie, lubią wizyty w bibliotece. I nie wystarczy im to, że znajdą sobie kolejne książki do oglądania i czytania (głosem Mamy lub Taty), które będzie można wziąć na kilka dni lub tygodni do domu. Chcą spędzić trochę więcej czasu między regałami pełnymi niezwykłych historii. Chcą tych historii posłuchać, porozmawiać o nich, wyrazić swoje emocje – nie tylko w słowach. Dlatego poszczególne placówki z księgozbiorami dziecięcymi zapraszają przedszkolaków – wraz z rodzicami i opiekunami – na cykliczne zajęcia. Należą do nich między innymi *Poniedziałkowe poczytajki*, organizowane w Filii 38 przy ul. Świt. Co poniedziałek (z wyjątkiem świąt i wakacji) dzieci rozsiadają się wygodnie w swoim dziale – na pufach, poduchach i czym kto chce – by posłuchać nowej historii. Rozmawiają o niej, o bohaterach i ich odczuciach (także o swoich), o zdarzeniach. Następnie przenoszą się do filialnej czytelnicy. Siadają przy stołach i wspólnie z rodzicami przekładają przeczytaną historię oraz wrażenia z rozmowy na obrazy, rzeźby, kolaże, instalacje... Tak, dzieci są mistrzami przekładu intersemiotycznego. Mają go we krwi :)

W 2025 roku w Filii 38 odbyły się 33 spotkania z cyklu *Poniedziałkowe poczytajki*, w których łącznie wzięło udział 880 dzieci (oraz ich rodzice i opiekunowie).

Bajkowa biblioteka

Pod taką nazwą comiesięczne zajęcia dla najmłodszych dzieci (2-5 lat) i ich rodziców organizuje wildecka Filia 53. Ich celem jest rozwój dzieci przedszkolnych przez lekturę i zabawę. Mali uczestnicy ćwiczą uważność i doskonalą swoją motorykę.

W 2025 roku Filia 53 (Greenpoint, ul. Hetmańska) przeprowadziła dziesięć takich zajęć, w których łącznie uczestniczyło 147 dzieci.

Kleksowe laboratorium (półkolonie)

Czy biblioteka jest dobrym miejscem na spędzanie wakacji? Z pewnością. Kiedy nadchodzą lipiec i sierpień, niektórzy młodzi czytelnicy zaglądają do nas codziennie: wybierają sobie książkę, siadają w czytelni lub tam, gdzie im najwygodniej (między regałami, na parapecie – gdzie tylko chcą) i czytają. Bywa, że około trzy-nastej któryś lub któraś podejdzie do bibliotekarza/bibliotekarki ze słowami: „Idę teraz do domu na obiad, ale potem wrócę. Czy może Pan/Pani na razie nikomu tej książki nie wypożyczać, bo jeszcze jej nie skończyłem?”. Część z nich to samotnicy, dla których najlepszą przyjaciółką jest książka. Inni chętnie nawiązują relacje z podobnymi sobie – tak tworzą się biblioteczne przyjaźnie.

W minionym roku Rada Osiedla Fabianowo-Kotowo poprosiła Bibliotekę Raczyńskich o organizację zajęć letnich dla dzieci w Filii 15 na Fabianowie. Przyjęły one formę półkolonii, w których udział wzięło piętnaścioro dzieci. Środki na ten cel pochodziły z Poznańskiego Budżetu Obywatelskiego.

Warsztaty na tablicy

Od jesieni 2025 roku bibliotekarze w Filii 59 organizują aktywności plastyczne i zabawy literackie dla odwiedzających bibliotekę młodych czytelników. Swoją nazwę zajęcia wzięły od wielkiej korkowej tablicy, na której prezentowane są prace uczestników. Każdy taki „warsztat” trwa zazwyczaj kilka tygodni i ma swój motyw przewodni: są to np. zabawy promujące czytelnictwo, jak Bingo literackie, wybory ulubionego książkowego niedźwiadka z okazji Dnia Misia, literacka forma zabawy *Take What You Need*, akcja *Uwolnij poezję* lub aktywności plastyczne związane z kalendarzem świąt, np. wspólne tworzenie łańcucha na biblioteczną choinkę. Efekt tych ostatnich, wyjątkowo, zamiast na tablicę trafił na choinkę.

W 2025 roku w Filii 59 przy ul Osinowej odbyły się cztery warsztaty, w których udział wzięło łącznie 105 dzieci.

Jesień w pudełku baśniopisarza

Hans Christian Andersen powiedział kiedyś: „Moje baśnie to pudełka: dzieci oglądają opakowanie, a dorośli mają zajrzeć do wnętrza...”. W roku 220. urodzin jednego z najwybitniejszych baśniopisarzy nasz jesienny cykl warsztatów dla dzieci inspirowany był właśnie jego twórczością. Cotygodniowe spotkania z literaturą i sztuką poprowadzili baśniowi opowiadacze, pisarze, ilustratorzy oraz artyści ze świata sztuki i teatru. Warsztaty odbywały się w sześciu filiach Biblioteki Raczyńskich – raz w tygodniu, od października do listopada. To była inspirująca jesień pełna ciepła, kolorów, wyobraźni – zamknięta w pudełku baśniopisarza. Każdy z uczestników zajęć odkrywał w sobie twórcę, słuchacza, marzyciela... Łącznie w 48 spotkaniach udział wzięło 637 dzieci w wieku 7-12 lat.

Jesień
w pudełku
baśniopisarza

PAŹDZIERNIK - LISTOPAD 2025
warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci od 7 do 11 lat
w filiach Biblioteki Raczyńskich: F2 | F14 | F20 | F38 | F46 | FN

 POZnań*

CZYTATY 9 MUZ

Czy o antycznych muzach i sztukach, nad którymi sprawują opiekę, można mówić w nie aż tak klasyczny sposób? Tak! Udowodniła to kolejna edycja CZYTATÓW. Od czerwca do października w wybrane soboty dzieci z opiekunami brały udział w cyklu spotkań inspirowanych antycznymi muzami. Wraz z gośćmi m.in. z Muzeum Archeologicznego, Teatru Wielkiego i Szkoły Baletowej Anny Niedźwiedź zaprosiliśmy na warsztaty astronomiczne, teatralne, archeologiczne oraz muzyczne, dzięki którym starożytna sztuka stała się bliższa i, momentami, zaskakująco współczesna. O mitologii i filozofii rozmawialiśmy też z pisarzami Elizą Piotrowską i Grzegorzem Kasdepke, a jedno sobotnie południe spędziliśmy w miejscu, w którym najbardziej można poczuć ducha antyku: Studyjnej Galerii Sztuki Starożytnej Muzeum Narodowego w Poznaniu. W 10 wydarzeniach cyklu wzięło udział 445 uczestników.

Lekcje biblioteczne i muzealne

Zważywszy na ogrom czasu, jaki poświęciliśmy przygotowaniu do wdrożenia nowego systemu bibliotecznego, a także czas zamknięcia, którego wymagały migracja danych do Almy i jej uruchomienie, nie mogliśmy poświęcić szkołom tyle czasu, co w innych latach – w 2025 roku lekcji bibliotecznych było mniej.

Lekcje biblioteczne dla szkół:

- ▶ **146** spotkań
- ▶ **1 600** uczestników

Lekcje biblioteczne dla przedszkoli:

- ▶ **242** spotkania
- ▶ **4 470** uczestników

Lekcje muzealne:

- ▶ **21** spotkań
- ▶ **417** uczestników

Łącznie:

- ▶ **409** lekcji
- ▶ **6 487** uczestników

WYBRANE WYDARZENIA
CYKLICZNE I POJEDYNCZE
DLA ODBIORCÓW W KAŻDYM WIEKU

Noc Muzeów

Maj przynosi pierwsze ciepłe wieczory – a kultura skrzętnie z nich korzysta. W sobotę 17 maja Poznaniacy wędrowali ulicami miasta od muzeum do muzeum, każde z nich bowiem tego dnia i wieczora było otwarte wyjątkowo długo. Zaglądali również do naszej Galerii Atanazego oraz do trzech muzeów literackich, które prowadzimy. W Mieszkaniu-Pracowni Kazimierzy Iłakowiczówny można było wysłuchać dwóch bardzo różnych prelekcji: prof. Iryna Matiasz z Instytutu Historii i Archiwistyki UMK w wykładzie *Kazimiera Iłakowiczówna: kobieta, która opowiedziała światu o niepodległej Polsce* przedstawiała dyplomatyczne losy Iłły. Z kolei Joanna Lip, przewodniczka po Poznaniu, oprowadziła gości muzeum po okolicy, w której mieszkała Iłakowiczówna, przedstawiając liczne ciekawostki, jakie skrywają Jeżyce. Przez całe popołudnie i wieczór można też było zwiedzać mieszkanie poetki. Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza zaprosiło tego wieczora na spektakl *Zaczarowany kredens. Sklep z zabawkami* w wykonaniu aktorów ASZ.TEATRU. Była to opowieść o najniezwyklejszym miejscu w ogromnym domu towarowym Kajetana Ignatowicza – miejscu, do którego z radością zaglądały nie tylko dzieci, ale i dorośli, w tym sam właściciel domu towarowego, pan Kajetan. W Pracowni-Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego prof. Zofia Dambek-Giallelis opowiadała o Antonim Malczewskim, Janusz Andrzejewski, aktor Teatru Nowego, interpretował prozatorską twórczość Kraszewskiego, zaś Maciej Mazurek oprowadzał po swojej autorskiej wystawie malarskiej *Ciche życie przedmiotów*. W Galerii Atanazego bibliotekarze z działu Zbiorów Specjalnych oprowadzali po

wystawie *Korona i księgi*, na której prezentowaliśmy rękopisy, druki i ekslibrisy, które niegdyś stanowiły część bibliotek polskich monarchów i członków ich rodzin, m.in. Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Karola Ferdynanda, Jana III Sobieskiego oraz Marysienki czy Stanisława Augusta Poniatowskiego. Łącznie galerię i muzea tej nocy odwiedziło 1 035 osób.

NOC MUZEÓW

w Bibliotece
Raczyńskich

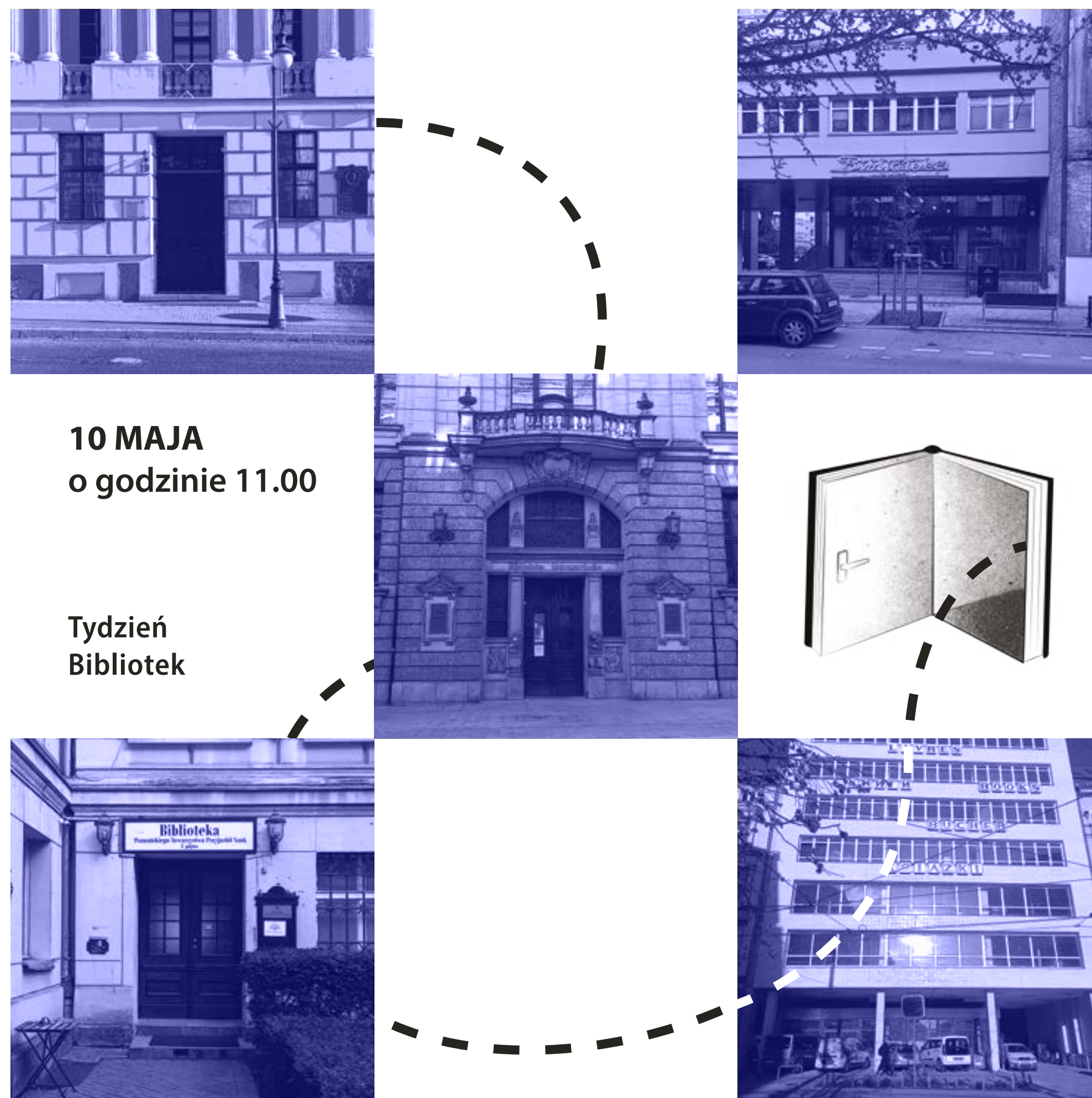
17
maja

Rodzinnie u Muminków

Pod takim właśnie hasłem upłynęły spotkania i warsztaty rodzinne, zorganizowane przez Bibliotekę Raczyńskich w ramach majowych **Poznańskich Dni Rodziny**. Stanowiły one wyjątkową okazję do połączenia działań edukacyjnych z możliwością wspólnego, wartościowego spędzania czasu w przestrzeni biblioteki. Inspiracją dla tegorocznych działań stały się historie o rodzinie Muminków autorstwa Tove Jansson. Opowieści te, od lat cieszące się niesłabnącą popularnością, niosą uniwersalne i ponadczasowe wartości, takie jak miłość, przyjaźń, życzliwość, wzajemne wsparcie oraz szacunek wobec innych i wobec przyrody. Stały się one punktem wyjścia do rozmów o relacjach rodzinnych, potrzebie bliskości oraz budowaniu atmosfery akceptacji i zrozumienia w codziennym życiu. W wydarzeniu uczestniczyły całe rodziny – dzieci, rodzice, a także dziadkowie, co sprzyjało integracji międzypokoleniowej. Program łączył elementy edukacyjne z warsztatowymi i animacyjnymi. Każde spotkanie rozpoczynało się wspólnym czytaniem fragmentu książek o Muminkach, co stanowiło pretekst do rozmów i refleksji. Następnie uczestnicy brali udział w integracyjnych zabawach oraz wykonywali zadania inspirowane przygodami bohaterów, rozwijające współpracę, komunikację i kreatywność. Na międzypokoleniowych warsztatach twórczych rodziny pracowały wspólnie nad wykonaniem makiet Doliny Muminków: powstawały przestrzenne prace plastyczne przedstawiające charakterystyczny niebieski domek Muminków oraz elementy otaczającej go przyrody. Proces tworzenia sprzyjał rozmowie, wymianie pomysłów oraz wzmacnianiu więzi – zarówno rodzinnych, jak i międzyrodzinnych.

- ▶ **13** filii
- ▶ **26** spotkań
- ▶ **466** uczestników

10 MAJA
o godzinie 11.00

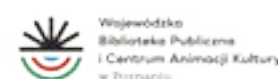
Tydzień
Bibliotek

Gra miejska Strażnicy otwartych drzwi

Obowiązują zapisy: filia39@bracz.edu.pl

POZnań*

Tydzień Bibliotek

Biblioteka – lubię tu być. Pod tym hasłem upłynął ostatni Tydzień Bibliotek. A my podpisujemy się pod nim obiema rękami. Mamy nadzieję, że nasi użytkownicy też są tego zdania.

Jak co roku, z okazji Tygodnia Bibliotek zorganizowaliśmy wydarzenia zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych: czytelnicy mieli sposobność porozmawiać z Mirosławą Łomnicką, autorką książki *Biblioteki domowe. Reportaże o księgozbiorach*, wysłuchać wykładu prof. Jana M. Konarskiego o wpływie kultury fizycznej na nasz dobrostan, a także wykładu architektki Natalii Raczkowskiej o tym, dlaczego obok architektury przełomu XX i XXI wieku nie da się przejść obojętnie. Mogli też poćwiczyć pamięć pod okiem Olgi Paszkowskiej, wziąć udział w grze miejskiej *Strażnicy otwartych drzwi*, posłuchać koncertu *Światłocienie. Barwy emocji w chóralnej szacie* w wykonaniu chóru Ignis Cantores pod dyрекcją Edyty Muchowieckiej-Kominek. O tym, jak przyprawy zmieniają świat, opowiadał gość Filii 8 – Jędrzej Majka, autor przewodników oraz książek podróżniczych. Podróżne klimaty opanowały również Filię 12, w której Andrzej Paślawski opowiadał o Teneryfie i jej ciekawostkach. Filia 14 zaprosiła na spotkanie z Wojciechem Cesarzem, autorem *Pamiętnika grzecznego psa*. Dzieci miały sposobność nie tylko posłuchać o zabawnych przygodach rozbrykanego Wintera, lecz także poznać tajniki psiej psychologii i dowiedzieć się, w jaki sposób psy postrzegają świat. Gośćmi naszych placówek byli również Lucjan Moros, który opowiadał o największych tajemnicach Poznania, przyrodnik Marcin

Kostrzyński, znany jako Marcin z Lasu, popularyzator przyrody, pisarz i rysownik Tomasz Samojlik, pisarka i ilustratorka Eliza Piotrowska. W filiach toczyły się też liczne warsztaty dla dzieci, młodzieży, rodzin oraz konkursy.

Wspólnie z Biblioteką Uniwersytecką, Domem Książki, Biblioteką PTPN i Biblioteką Wojewódzką zorganizowaliśmy grę miejską *Strażnicy otwartych drzwi*, by pokazać biblioteki jako miejsca otwarte na ludzi. Trasa gry wiodła przez siedziby wszystkich organizatorów, gdzie na uczestników czekały zadania do wykonania oraz postaci ważne dla każdego z tych miejsc.

Finałowym wydarzeniem Tygodnia Bibliotek było spotkanie z Wojciechem Jagielskim. Jeden z najbardziej znanych polskich reportażystów, laureat m.in. Nagrody Bursztynowego Motyla im. Arkadego Fiedlera, nominowany do Literackiej Nagrody Nike, obserwator konfliktów zbrojnych w Czeczenii, Gruzji, Afganistanie opowiadał o swojej najnowszej książce *Inna strona świata*. Rozmowę poprowadziła Urszula Salomon.

Noc Bibliotek

W tę szczególną noc w głównym gmachu Biblioteki Raczyńskich odsłanialiśmy kulisy pracy nad dawnym dziełem teatralnym i pokazywaliśmy, jak współcześnie można ożywić słowo zamknięte w XIX-wiecznym egzemplarzu suflerskim oraz dźwięk, który zamarł w dawnej partyturze. Wybrzmiała wystawiona niedawno w Bibliotece Raczyńskich *Wigilia św. Andrzeja*, za teatralnymi kulisami „przemówiły” dawne egzemplarze suflerskie, a swoją tajemniczość objawiły okazałe projekty kostiumów i scenografii. Teatralnym szeptem opowiedzieliśmy historie ukryte w przechowywanych w Bibliotece autografach m.in. Heleny Modrzejewskiej oraz zafascynowanego teatrem Fryderyka Chopina i światowego wirtuoza skrzypiec Henryka Wieniawskiego, który gościł z występami także w dawnym Teatrze Miejskim w Poznaniu. Pokaz odbywał się w sposób ciągły przez dwie godziny.

Biblioteka tej nocy była nie tylko teatrem, lecz także ogromną, trójwymiarową grą planszową. Czytelnia, regały i katalogi stały się elementami wielkiej rozgrywki. W trakcie gry terenowej, inspirowanej powieścią *Biblioteka pana Lemoncella*, uczestnicy wcielali się w rolę młodych detektywów.

Równie dużo działało się w naszych filiach: były warsztaty rękodzielnicze, były pokazy iluzji, zajęcia sensoryczne inspirowane baśniami, były też gry zręcznościowe, tory przeszkód, układaliśmy książkowe domino, poznawaliśmy świat rdzennych mieszkańców Ameryki Północnej, rozwiązywaliśmy zagadki literackie, budowaliśmy wielkie konstrukcje z kółek LEGO.

Dni Pawła Edmunda Strzeleckiego

Obchodzony przed dwoma laty (2023) Rok Pawła Edmunda Strzeleckiego zaowocował kilkoma książkami poświęconymi temu wielkiemu podróżnikowi, odkrywcy i filantropowi. Jedną z nich jest *Życie w podróży. Rzec o Pawle Edmundzie Strzeleckim* autorstwa Izabeli Wyszowskiej i Szymona Wieczorka. Z okazji Dni P.E. Strzeleckiego autorzy tej publikacji przybliżyli postać podróżnika, zmierzali się z pytaniem, na ile sylwetka P.E. Strzeleckiego jest (nie)znana wśród Poznaniaków, Wielkopolan i Polaków oraz wyjaśniali, skąd biorą się niejasności i kontrowersje wokół jego biografii.

Wszystkich wielbicieli literatury i podróży, tych najmłodszych i tych nieco starszych, zaprosiliśmy na spotkanie z Łukaszem Wierzbickim, autorem książki *Co hrabia porabia*, pięknie zilustrowanej przez Mariannę Oklejak opowieści o tym niezwykłym obieżyświacie.

Narodowe Czytanie

„Gościu, siądź pod mym liściem, a odpocznij sobie...”. Idąc za zachętą Kochanowskiego, podczas Narodowego Czytania zaprosiliśmy wszystkich do Czarnolas SPA. Relaksowi służyły muzyka i taniec z czasów Kochanowskiego, a przede wszystkim strofy poety. Fraszki i pieśni przeczytali znani i lubiani Poznaniacy. Cytaty z Kochanowskiego towarzyszą nam od lat i pojawiają się w różnych sytuacjach, tych codziennych, prywatnych, ale mogą być także zaskakująco trafnym komentarzem do współczesności. My szukaliśmy w nich przede wszystkim piękna i harmonii. Oprawę artystyczną zapewnili uczniowie Ogólnokształcącej Szkoły Baletowej im. Olgi Sławskiej-Lipczyńskiej w Poznaniu, a utwory muzyczne z XVI i XVII wieku wykonali Małgorzata Matuszak (flet traverso), Łukasz Nazarczuk (skrzypce barokowe) i Marcin Bajon (viola da gamba). Po czytaniu, warsztaty tańców dworskich poprowadził Leszek Rembowski – choreograf, pedagog tańca, znawca polskich tańców narodowych oraz dworskich. Zwieńczeniem dnia było – jak co roku – czytanie powszechne.

Festiwal LUDZIE KSIĄŻKI

Chociaż dziś częściej niż o *Chłopach* dyskutujemy o *Chłopkach*, Reymont cały czas potrafi zaskoczyć i zainspirować. Podczas czwartego Festiwalu LUDZIE KSIĄŻKI, zatytułowanego *Reymont. Wielogłos*, rozmawialiśmy o historii, kulturze ludowej i gwarze, tańczyliśmy oberki, dzieci wspólnie z Marianną Oklejak tworzyły nowe „cuda-wianki”, poznawaliśmy tajemnice Reymonta. W finałowym panelu o wpływie *Chłopów* na współczesne postrzeganie wsi opowiadali Joanna Kuciel-Frydryszak, Anna Fryczkowska i prof. Kacper Pobłocki.

W programie festiwalu znalazły się następujące wydarzenia:

- ▶ „Chłopi”, *Stary Marych i Janosik. Różne oblicza gwar w kulturze*. Wykład prof. Błażeja Osowskiego, kierownika Pracowni Dialektologicznej UAM
- ▶ *O nas bez nas. Dzieje chłopów w Polsce i ich odbicie w literaturze*. Wykłady Żanety Dolatowskiej z Biblioteki Raczyńskich
- ▶ *Reymont nieoczywisty. W 100. rocznicę śmierci Noblisty*. Konferencja naukowa współorganizowana przez Bibliotekę Raczyńskich, Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, Oddział Poznański oraz Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk
- ▶ *Noblista u Noblisty*. Wystawa autografów Władysława Reymonta, najciekawszych przekładów jego twórczości i pamiątek po nim, pochodzących ze zbiorów Biblioteki Raczyńskich oraz Biblioteki Uniwersyteckiej
- ▶ *Papierowy świat Jagny*. Prelekcja i warsztaty dla dorosłych, inspirowane powieścią *Chłopi* oraz jej najnowszą ekranizacją
- ▶ *Obraz z życia polskiej wsi*. Warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci

Barwione brzegi nie wystarczą. Jak dziś czytać klasykę? Panel z udziałem Adriana Tomczyka – redaktora w wydawnictwie Świat Książki, dr Beaty Niklewicz – polonistki, literaturoznawczyni i metodyczki z Pracowni Innowacji Dydaktycznych UAM, Moniki Wójtowicz z Księgarni Bookowski

Reymont w mieście. O Łodzi, Warszawie i Londynie. Prelekcja dr Rozalii Wojkiewicz

Cuda wianki. Wycinankowe warsztaty dla dzieci z autorką i ilustratorką Marianną Oklejak, pełne opowieści i zagadek

Potańcówka z Kapelą Hałasów

Chłopi. Chłopki. Chamstwo. Ludzie ziemi. Panel z udziałem Joanny Kuciel-Frydryszak, Anny Fryczkowskiej i Kacpra Pobłockiego

Wydarzenia towarzyszące:

Chłopi, chłopki, Chełmoński. O sztuce z dziennikarką i etnografką. Spotkanie z Joanną Kuciel-Frydryszak i dr hab. Joanna Minksztym w Muzeum Narodowym w Poznaniu

Reymont na widelcu. O kuchni chłopskiej w Domu Książki opowiadał Paweł Salamon, szef kuchni restauracji Strona.

Biblioteka Raczyńskich na Poznańskich Targach Książki

Nasze stoisko na targach nie jest niczym nowym. Zaglądają na nie zarówno stali bywalcy Biblioteki, jak i osoby, które zupełnie jej nie znają. Można tu sprawdzić w praktyce, jak działa książkomat; wypytać bibliotekarzy o naszą działalność, naszą historię, o Edwarda i Konstancję (podczas ostatnich targów bibliotekarze dyżurujący na stoisku przeprowadzili 666 takich rozmów). Pięćdziesiąt osób zdecydowało się na wirtualny spacer po naszym historycznym budynku (dzięki goglom VR), siedemdziesięciu mieszkańców Poznania i okolic zapisało się do Biblioteki lub skorzystało ze sposobności, by odnowić swoje konto.

W strefie dziecięcej prowadziliśmy warsztaty *Wiosenny szelest książek*, adresowane do dzieci w wieku 6-10 lat. Budząca się przyroda inspirowała pokolenia twórców, zachęciła także uczestników Targów do udziału w zajęciach. W ruch poszły kolorowe papiery, kredki i wyobrażenia. Nie zabrakło rymów, rytmu i wiosennych ciekawostek. Nasi bibliotekarze wystąpili w publicznych spotkaniach targowych: panelu dyskusyjnym poświęconym *Jeżycjademie*, która obchodziła w ubiegłym roku swój złoty jubileusz, a także w prezentacji projektu *Poezja i proza poznańskich polonistów*.

...i na Pyrkonie

Nie zabrakło nas również na Pyrkonie. Na bibliotecznym stoisku w Grodzie Inicjatyw Fanowskich można było zagrać w planszówki literackie, zwiedzić Bibliotekę w goglach VR, zapoznać się z nietuzinkowym księgozbiorem książek fantastycznych z różnych części świata (wielu pyrkonowiczów odkryło dla siebie ciekawych, nieznanych im dotąd autorów), zapisać się do Biblioteki, zgarnąć nalepkę „Fantastycznie, że czytasz”, przypinkę i zakładki – albo po prostu odpocząć na naszych kanapach i pogadać o książkach z bibliotekarzami. To nie wszystko. Były warsztaty poświęcone zapomnianym alfabetom, było pyrkonowe czytanie *Zmierzchu* (z okazji 20-lecia sagi o złotych wampirach), był quiz fantastycznoliteracki. Pyrkonowicze mogli wykaligrafować sobie dowolne zaklęcie; albo cytaty w jakimś języku zaczerpniętym z literatury fantastycznej. Były też warsztaty z sitodruku i nauka robienia kartek pop-up. Łącznie w trzynastu warsztatach udział wzięło 289 osób.

Spacery literackie, architektoniczne, przyrodnicze, zwiedzanie biblioteki

Kto z nas, przemykając jakąś ulicą, nie zwrócił uwagi na ten czy inny detal architektoniczny, dotąd niezauważany? Kto, stojąc przed jakimś budynkiem, nie miał dylematu: dobra architektura czy zła? Kto nie zwrócił uwagi na roślinę, której w mieście się nie spodziewał? Kto nie zastanawiał się choć raz, którądy po Poznaniu przechadzał się Wincenty Różański? Roman Brandstaetter? Kazimiera Iłłakowiczówna? A stojąc przy ulicy Winogrody lub Gajowej, nie liczył, które okna do nich należały? Kto nie sprawdzał, w której kamienicy mieszkał profesor Dmuchawiec? Albo Borejkwie?

Nasze spacery cieszą się dużą popularnością. W ubiegłym roku zorganizowaliśmy ich tyle, że zasługują na osobny punkt w sprawozdaniu. Bank rozbił, zgodnie z przypuszczeniami, wrześniowy Spacer z Jeżycjadą, który zgromadził dwustu (!) miłośników znanej i lubianej sagi Małgorzaty Musierowicz. Czterokrotnie zaprosiliśmy mieszkańców Poznania na spacery z Iłłą; patrzyliśmy jej oczyma na dzielnicę cesarską, Stary Rynek i na „jej” dzielnicę – Jeżyce. Dużą popularnością cieszyły się spacery architektoniczne; cztery z nich zostały organizowane w ramach naszego cyklu Czytanie Przestrzeni, piąty, ratajski, zorganizowała Filia 2 z okazji Europejskiego Dnia Sąsiada. Był też fabularyzowany spacer śladami poznańskich legend (wydarzenie z cyklu *Z Archiwum Książki Dziecięcej*) oraz przyrodniczy spacer na Wzgórze św. Wojciecha, wiodący wzdłuż pierwszego poznańskiego wodociągu, ufundowanego przez Edwarda Raczyńskiego. Łącznie w trzynastu spacerach udział wzięło 736 osób.

Tradycyjnie też zapraszaliśmy na wędrowki po starym i nowym gmachu Biblioteki, a przewodnikami po tych przestrzeniach byli bibliotekarze. W 74 takich spacerach uczestniczyło 1 366 osób. Z kolei do naszych filii na wycieczki zapoznawcze wybrało się aż 186 grup przedszkolnych i wczesnoszkolnych; w wycieczkach tych wzięło udział 3289 dzieci.

WYBRANE WYDARZENIA
CYKLICZNE I POJEDYNCZE
ADRESOWANE DO DOROSŁYCH

Operowy Klub Blecanto

Rok 2025 w Bibliotece Raczyńskich przyniósł m.in. nowy cykl opowieści o operze, które prowadzi śpiewaczka i popularyzatorka muzyki klasycznej Ola Koczurko-Porzycka, autorka podcastu o operze i profilu Blecanto. Tematem pierwszego, styczniowego spotkania były zdrady, poświęcenia i toksyczne romanse. Słowem – operowe historie miłosne. W marcu prowadząca opowiadała o tym, jak osobliwe, zaskakujące i pełne dramatyzmu formy przybiera w operze śmierć, czy może raczej umieranie. W maju, z okazji Dnia Matki, poznawaliśmy operowe rodzicielki (prawdę powiedziawszy, większość z nich raczej nie dostałaby kwiatów w swoje święto, a do tytułu Matki Roku było im jeszcze dalej: zimne, bezwzględne, toksyczne, nawet mordercze). Po wakacyjnej przerwie, we wrześniu, poznawaliśmy operowe „duplety” – różne kompozycje inspirowane tą samą historią literacką, zaś podczas listopadowego spotkania, które przypadło tuż przed „andrzejkami”, rządziły zaklęcia, czarownice i duchy – operowy świat nadprzyrodzony.

FAUST

- Charles Gounod (1818 - 1893)
- Faust - prapremiera 1859
- pomysł na operę pojawił się po usłyszeniu kantaty Potępienie Fausta Berlioza
- wielkie powodzenie dzieła
- w krajach niemieckojęzycznych wystawia się tą operę pod tytułem Margherita - Gounod skupił się głównie na wątku miłosnym pomiędzy Faustem i Małgorzatą

Maraton filmowy

Nasz cykl *W małym kinie u Raczyńskich*, który przedstawiliśmy w ubiegłorocznym raporcie, ma się dobrze. W 2025 roku adresowaliśmy go do miłośników filmowej klasyki i tych, którzy z tą klasyką chcieli się zapoznać. Na filmowe seanse z krótkim wprowadzeniem zapraszaliśmy, jak zwykle, w wybrane czwartki. Latem natomiast w naszym małym kinie zorganizowaliśmy maraton filmowy *Wes Anderson: retrospekcja*.

Senioralna Wiosna w Ukajali

Druga odsłona cyklu spotkań dla czytelników w wieku 60+ stała się inspirującą podróżą śladami Arkadego Fiedlera. Projekt zrealizowany w 2025 roku, w 40. rocznicę śmierci słynnego wielkopolskiego reportażysty, podróżnika i przyrodnika, poświęcony był jego życiu, twórczości, pasji odkrywania świata. Uczestnicy 42 spotkań krajoznawczych i literackich oraz warsztatów plastycznych i entomologicznych wyruszyli w fascynującą wyprawę przez literaturę podróżniczą, historię odkryć geograficznych, świat egzotycznej przyrody i kultury. Podczas spotkań z naukowcami, artystami, podróżnikami oraz potomkami Fiedlera mogli poznać mniej znane wątki z życia puszczykowskiego obieżyświata i kulisy powstawania jego książek, usłyszeć niezwykle historie z Afryki, Ameryki Południowej i Europy. Zwieńczeniem cyklu był spacer śladami młodości lat Arkadego Fiedlera oraz innych poznańskich podróżników. W projekcie wzięło udział 181 seniorów, a w finałowej wędrówce po Poznaniu uczestniczyło 10 osób.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

Uniwersytet Trzeciego Wieku

To już kolejny rok naszej współpracy z Towarzystwem Uniwersytet Trzeciego Wieku. Stopniowo przybywa też sekcji UTW, dla których wykłady organizuje Biblioteka Raczyńskich, bowiem z początkiem roku akademickiego przejęliśmy organizację wykładów dla sekcji trzeciej już sekcji: historii sztuki. Z nowym rokiem akademickim (2025/2026) zaproszenie do współorganizowania zajęć dla sekcji literackiej, która gości u nas najdłużej, przyjął Teatr Ósmego Dnia. Część zajęć odbywała się na scenie Ósemek, a poprowadził je Marcin Kęszycki.

KONKURSY

Konkurs o Nagrodę im. Józefa Łukaszewicza

W 2024 roku rozmaite oficyny wydawnicze wypuściły na rynek księgarski 84 książki o Poznaniu i Poznaniakach. Jurorzy mieli sporo pracy, uważne przeanalizowanie wszystkich to nie lada wyzwanie. A wybór tych najlepszych – jeszcze większe. Ostatecznie jury w składzie: Katarzyna Kamińska – przewodnicząca oraz członkowie Izabella Barańska, Piotr Grzelczak, Grażyna Piskorz, Piotr Pokora, Kinga Przyborowska, Alicja Przybyszewska i Grażyna Wrońska przyznało Nagrody im. Józefa Łukaszewicza następującym autorom:

- ▶ Michałowi Januszkiewiczowi za książkę *Bezdomność i bunt. Rzecz o Andrzej Babińskim* (Instytut Literatury, Kraków)
- ▶ Ewie Kraskowskiej z zespołem: Magdalena Biniaś-Szkopek, Jerzy Borowczyk, Zofia Dambek-Giallelis i Agnieszka Kwiatkowska za książkę *Jadwiga Zamoyska i jej światy. Abecedariusz* pod red. Ewy Kraskowskiej (Wydawnictwo „Poznańskie Studia Polonistyczne”, Poznań)
- ▶ Maciejowi Rychłemu i Tomaszowi Janasowi za książkę *Sztuka wymaga czułości* (Wydawnictwo Miejskie Poznań, Poznań).

Jury zdecydowało również o przyznaniu Nagrody specjalnej, którą otrzymał Ryszard Ćwirlej za literackie portrety Poznania, oraz honorowego wyróżnienia dla „Kroniki Miasta Poznania”, które odebrali Przemysław Matusik i Magdalena Mrugalska-Banaszak.

Spotkanie z laureatami (29 kwietnia) poprowadziła Grażyna Wrońska. Rozmowę z Ryszardem Ćwirlejem (20 maja) prowadził Jacek Butlewski.

X Konkurs na ekslibris im. Klemensa Raczaka

Konkurs na ekslibris zorganizowany został przez Bibliotekę Raczyńskich już po raz dziesiąty. Od 2008 roku nosi on imię Klemensa Raczaka, kolekcjonera i twórcy ekslibrisów, który w 1998 roku przekazał Miastu Poznań blisko 30 tysięcy książkowych znaków własnościowych, drobnej grafiki oraz publikacji związanych z tą tematyką. Ofiarowana przezeń kolekcja została wówczas włączona do zbiorów Biblioteki Raczyńskich. Intencją ofiarodawcy było popularyzowanie tej formy graficznej poprzez organizowanie wystaw oraz konkursów. W 2025 roku swoje prace zgłosiło blisko 80 artystów z różnych krajów: Polski, Ukrainy, Norwegii, Białorusi, Grecji, Belgii, Czech, Bułgarii, Macedonii Argentyny i Izraela. Artyści nadesłali blisko 250 prac. Jury w składzie: prof. UMK dr hab. Arkadiusz Wagner (przewodniczący), prof. UAM dr hab. Piotr Pokora, dr Agnieszka Salamon-Radecka, Tomasz Proć postanowiło nagrodzić następujących twórców i następujące prace:

- ▶ **I nagroda:** Sylwia Haberka, *Ex Libris Hassan Mosleyani* – za mistrzowską spójność formy zornamentalizowanych napisów i pozostałych elementów kompozycji
- ▶ **II nagroda:** Paweł Bińczycki, *EXL M[ichała] B[ińczyckiego]* – za oryginalną koncepcję księgoznaku, prostotę formy i mistrzostwo techniki w drzeworycie barwnym
- ▶ **III nagroda:** Anna Trojanowska, *Ex Libris Heleny Tarantowicz* – za bezpretensjonalne piękno motywu kobiecego oka oraz nieodparty wdzięk litografii
- ▶ **Wyróżnienie honorowe:** Elżbieta Radzikowska, *Ekslibris Tadeusza Olszewskiego* – za nieustający powab zmysłowego erotyzmu

Nagrody zostały wręczone 10 grudnia, podczas wernisażu wystawy prezentującej konkursowe prace, nie tylko te nagrodzone. Wystawę w Galerii Atanazego można było oglądać do 15 stycznia 2026 roku.

Bursztynowy Motyl

Do Konkursu im. Arkadego Fiedlera o nagrodę Bursztynowego Motyla w 2025 roku zgłoszono 92 publikacje. Kapituła nagrody w składzie: Katarzyna Kamińska (Dyrektor Biblioteki Raczyńskich, przewodnicząca), Grażyna Piskorz, Izabella Barańska, Andrzej Chylewski, Arkady Radosław Fiedler, Marek Fiedler, Ewa Kruk, Ilona Kosińska, Jan Waligóra, Grażyna Wrońska, Justyna Nawrocka zdecydowała o uhonorowaniu Bursztynowym Motylem Wojciecha Góreckiego – wybitnego reportażysty, historyka, znawcy Kaukazu i Azji Centralnej – za książkę *Wieczne Państwo. Opowieść o Kazachstanie* (Wydawnictwo Czarne). Ten znakomity pisarz łączy bezcenne doświadczenie dyplomaty z niegasnącą pasją podróżnika i odkrywcy, który zabiera czytelników w podróż do odległego, niemal nieznanego kraju, wciąż symbolicznie obecnego w historii narodu polskiego. Na kartach nagrodzonej książki śledzimy losy wielkich postaci, ale i zwykłych, steranych codziennością obywateli. Odwiedzamy imponujące kazachskie metropolie, jak też zdegradowane i zapomniane przez wszystkich miejsca. Wraz z autorem wyprawiamy się w przeszłość tego wielkiego kraju, a jednocześnie prognozujemy jego możliwą przyszłość. Walory literackie *Wiecznego państwa* to bezsprzeczna uroda języka, wciągająca narracja i doskonała konstrukcja książki, bez reszty pochłaniające czytających i zachęcające do podążania śladami autora.

Kapituła przyznała również honorowe wyróżnienie Agnieszce Stelmazyk i Annie Oparkowskiej za książkę *Mazurscy w podróży. Sekret białej damy* (Wydawnictwo Wilga).

Tradycyjnie już, uroczystość wręczenia Nagrody odbyła się w Muzeum-Pracowni Literackiej Arkadego Fiedlera w Puszczykowie. Tego samego dnia (13 października) o godz. 18.00 w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu rozmowę z Laureatem Wojciechem Góreckim poprowadziła dr Marta Studenna-Skrukwa.

Konkurs organizują Biblioteka Raczyńskich i Muzeum-Pracownia Literacka Arkadego Fiedlera w Puszczykowie. Fundatorem nagrody pieniężnej jest Marszałek Województwa Wielkopolskiego, a statuetki Bursztynowego Motyla, zaprojektowanej i wykonanej w firmie Ania Kruk – Urząd Miasta Puszczykowa.

WYSTAWY

W 2025 roku w Galerii Atanazego, holu głównego gmachu Biblioteki i Herbaciarni zaprezentowaliśmy jedenaście wystaw czasowych. W Pracowni-Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego – siedem wystaw, po jednej w Mieszkaniu-Pracowni Kazimierzy Iłakowiczówny i Muzeum Literackim Henryka Sienkiewicza. Nadto filie przygotowały 236 wystaw w swoich przestrzeniach i gościły pięć wystaw podmiotów zewnętrznych. Na kolejnych stronach przedstawiamy kilka tegorocznych projektów z gmachu głównego i naszych muzeów.

Bold2

Już po raz drugi studenci z Pracowni Wydawnictw UAP prezentowali w Galerii Atanazego Biblioteki Raczyńskich swoje projekty wydawnicze: booklety, ziny, książki i kompozycje typograficzne o charakterze plakatów. Poznańscy adepci grafiki eksplorowali typografię oraz układ tekstu jako obraz: forma, kompozycja graficzna ma podkreślać treść i emocjonalny przekaz. Prace prezentowane na wystawie były tak różnorodne jak ich autorzy, przyjmujący niekiedy bardzo odmienne postawy w projektowaniu layoutu oraz redakcji wizualnej i merytorycznej. W swoich autorskich interpretacjach młodzi artyści łączyli eksperyment z formalnymi poszukiwaniami ujętymi w ramy zasad warsztatu wydawniczego oraz świadomego podejścia do komunikacji wizualnej.

- ▶ Termin: 14 marca – 5 kwietnia
- ▶ Miejsce: Galeria Atanazego

Korona i księgi

W 1025 roku w katedrze gnieźnieńskiej został koronowany Bolesław Chrobry, pierwszy król Polski. W roku tysiąclecia tej koronacji przygotowaliśmy wystawę, na której zaprezentowane zostały repliki insygniów królewskich (w tym tzw. Korona Chrobrego), a także rękopisy, druki i ekslibrisy, które niegdyś stanowiły część bibliotek polskich monarchów i członków ich rodzin, m.in. Zygmunta Augusta, Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Karola Ferdynanda Wazy, Jana III Sobieskiego, Marysieńki czy Stanisława Augusta Poniatowskiego, pochodzące ze zbiorów Biblioteki Raczyńskich, Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, PAN Biblioteki Kórnickiej, Biblioteki Klasztoru Sióstr Wizytek Najświętszej Maryi Panny w Warszawie, Biblioteki Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Archiwum Archidiecezjalnego w Gnieźnie oraz zbiorów prywatnych. Oprócz samych ksiąg i ich – niekiedy bardzo kunsztownych – opraw na wystawie można było podziwiać królewskie supereklibrisy, które niekiedy osiągają rangę odrębnych dzieł sztuki introligatorskiej.

- ▶ Termin: 5-30 maja
- ▶ Miejsce: Galeria Atanazego

Noblista u Noblisty

Czy Reymont bywał w gościnie u Sienkiewicza? Nic o tym nie wiemy. Możemy jednak potwierdzić, że dał się zaprosić do jego muzeum przy poznańskim Starym Rynku. Od 7 do 20 czerwca w muzeum prezentowaliśmy autografy Władysława Reymonta przechowywane na co dzień w Bibliotece Raczyńskich oraz tłumaczenia m.in. na język japoński. Były też fotografie Reymontów, które Biblioteka Uniwersytecka nabyła od zaprzyjaźnionej z pisarzem i jego małżonką rodziny Niemerów. Były książki z prywatnych zbiorów Noblisty, które w międzywojniu Bibliotece Uniwersyteckiej przekazała „p. Władysława Reymontowa”, czyli wdowa po pisarzu, Aurelia. Pokazaliśmy też całą gamę przekładów twórczości Reymonta na przeróżne języki – dowód popularności jego dzieł na całym świecie.

- Termin: 7-20 czerwca
- Miejsce: Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza

Czterdzieści powodów do świętowania i piętnaście kolejnych

W 2025 roku „Czas Kultury” obchodził podwójne święto. Czterdzieści lat wcześniej w niezależnym obiegu ukazał się pierwszy numer czasopisma „Czas Kultury”, a w 2010 roku uruchomiony został portal internetowy, który przekształcił się w samodzielny dwutygodnik kulturalno-społeczny – czasopismo „Czas Kultury.pl”. Podwójny jubileusz dał więc czterdzieści powodów do świętowania i piętnaście kolejnych. A wystawa, którą gościliśmy w Galerii Atanazego, była prezentacją aktywności całego środowiska związanego z czasopiśmie i portalem: ich twórców, odbiorców i sojuszników. Ekspozycja była okazją do poznania aktualnego zespołu oraz wartości, które przyświecają Stowarzyszeniu Czasu Kultury. Cała gama okładek z różnych lat pozwalała śledzić tematykę poszczególnych numerów; pokazywała również, jak zmieniała się otaczająca nas rzeczywistość, oddając ducha tamtych – jakże różnorodnych – lat. Zwiedzający mogli uchwycić różnicę między kwartalnikiem a dwutygodnikiem i dostrzec, jak wiele łączy oba czasopisma. A jeśli ktoś zaintrygował ten czy inny archiwalny numer – mógł zasiąść wygodnie w fotelu i poczytać. Albo zabrać ze sobą do domu.

- ▶ Termin: 11 czerwca – 14 lipca
- ▶ Miejsce: Galeria Atanazego
- ▶ Kuratorstwo: zespół „Czasu Kultury”

Chata za wsią. Wystawa Niny Burnevich

Nina Burnevich stworzyła niezwykle wizerunki bohaterów dzieł Kraskiewskiego w formie ukraińskich lalek-motanek wykonanych w sposób wierny dawnym technikom rękodzieła. Było to przypomnienie nie tylko twórczości Kraskiewskiego, lecz także jego etnograficznych podróży po XIX-wiecznym Podolu i Wołyniu. Całości dopełniły fragmenty książek pisarza, które stały się dla artystki źródłem inspiracji do stworzenia poszczególnych motanek.

- ▶ Termin: 20 sierpnia – 12 września
- ▶ Miejsce: Pracownia-Muzeum Józefa Ignacego Kraskiewskiego

Skrzydłaci rybożercy okiem amatora

Doktor Halina Mańczak, jak sama przyznaje, zajęła się fotografią z pobudek zawodowych – choć nie chodzi tu o zawód fotografa, lecz... okulisty. „Zawodowa potrzeba szczegółowej, fotograficznej dokumentacji stanu oczu moich pacjentów związana była z poznawaniem tajników fotografii. Po latach zamiłowanie do fotografii oczu przerodziło się w bardziej ogólne zainteresowanie fotografią. Początkowo było to mało określone fotografowanie, mające na celu dokumentację otaczających ludzi, zwierząt, zdarzeń i krajobrazów. Gdy po raz pierwszy zobaczyłam makolągwę, ptaka wyglądającego jak wróbel, który wpadł w czerwoną farbę, zainteresowałam się ornitologią. Z czasem te dwie pasje połączyły się w jedną wielką pasję do fotografii ornitologicznej...”.

- ▶ Termin: 24 listopada 2025 – 12 stycznia 2026
- ▶ Miejsce: Herbaciarnia Biblioteki Raczyńskich

Polska szkoła ilustracji. Dziś

Polska ilustracja książkowa dla dzieci ma długą i bogatą tradycję, sięgającą początków XX wieku. Klasycy, tacy jak Jan Marcin Szancer, Janusz Stanny, Olga Siemaszko, Józef Wilkoń czy Bohdan Butenko, ukształtowali estetykę wielu pokoleń młodych czytelników. Współczesna ilustracja polska, kontynuując tę tradycję, pozostaje równie nowatorska, wielowątkowa i oryginalna, co potwierdza szerokie uznanie na arenie międzynarodowej. Dzisiejsi ilustratorzy czerpią inspiracje z różnych źródeł – od sztuki ludowej i rękodzieła po grafikę cyfrową i współczesne trendy projektowania graficznego. Często poszerzają granice tej sztuki, eksperymentując z formą, materiałem i techniką, tworząc wizualne światy, które będąc częścią opowiadanych historii, stają się często samoistnymi, autorskimi dziełami sztuki. Wystawa prezentowana w Galerii Atanazego w Bibliotece Raczyńskich pokazała przekrój współczesnej polskiej ilustracji dla dzieci, przedstawiając twórczość wybranych czołowych artystów: Iwony Chmielewskiej, Emilii Dziubak, Marianny Sztymy, Ewy Kozyry-Pawlak, Pawła Pawlaka, Elżbiety Wasiuczyńskiej oraz duetu Aleksandry i Daniela Mizielińskich. Prezentowani artyści pokazują, jak odmienne mogą być sposoby opowiadania historii obrazem, wprowadzając – nie tylko młodego czytelnika – w fascynujący świat pełen wyobraźni. Charakter współczesnej ilustracji polskiej to przede wszystkim różnorodność artystycznej ekspresji – od baśniowości, prostoty, swobody i humoru po złożoność emocjonalną i symbolikę. Wystawa została przygotowana przez Bibliotekę Raczyńskich, a prezentowana była w dwóch miejscach: najpierw w Bibliotece Jiřího Mahena w Brnie, następnie w Bibliotece Raczyńskich. O przeszłości i teraźniejszości

ilustracji na wernisażu 14 października opowiedziała dr Dominika Czerniak-Chojnacka z Uniwersytetu Artystycznego im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu.

Wystawa powstała w ramach projektu Dni Kultury Polskiej w Brnie w 2025 dofinansowanego ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

- ▶ Termin 1: 1-30 kwietnia
- ▶ Miejsce 1: Knihovna Jiřího Mahena, Brno
- ▶ Termin 2: 14 października – 10 listopada
- ▶ Miejsce 2: Galeria Atanazego

Zetlali od czasu

**Wiersze Kazimiery Iłakowiczówny
do obrazów Jana Henryka Rosena w stulecie wystawy**

Pod koniec lata 1925 roku w warszawskiej Zachęcie zaprezentowano kolekcję obrazów Jana Henryka Rosena, malarza, który niedługo później zasłynął z ozdobienia malowidłami ściennymi katedry ormiańskiej we Lwowie oraz prywatnej kaplicy papieskiej w Castel Gandolfo. W Zachęcie malarskim przedstawieniom żywotów świętych towarzyszyły, napisane przez Kazimierę Iłakowiczównę, ich poetyckie odpowiedniki. Wystawa „Zetlali od czasu...” to fragmentaryczne przypomnienie tego, co przed stu laty mogli podziwiać Warszawiacy w Narodowej Galerii Sztuki „Zachęta”. Podczas wernisażu dr Joanna Wolańska przybliżyła postać i twórczość Rosena. Pokazując inne dzieła tego artysty, pomogła nam uruchomić wyobraźnię i dostrzec także to, czego nieliczne ślady wspomnianej wystawy nie ocaliły.

- ▶ Termin: 8 grudnia 2025 – 31 stycznia 2026
- ▶ Miejsce: Mieszkanie-Pracownia Kazimiery Iłakowiczówny

KONCERTY

Koncerty

Zdaniem Pitagorasa kosmos ma naturę muzyczną. A muzyka to klucz do zrozumienia wszechświata. Ma ona również wymiar etyczny: budzi w sercu człowieka pragnienie dobrych czynów. Z tą ostatnią tezą zgadzał się też Platon. I Arystoteles. I Akwinata. I wielu innych filozofów. Może zatem każdy człowiek powinien jak najczęściej słuchać muzyki? Może dzięki temu lepiej rozumielibyśmy świat, może stalibyśmy się ciut lepsi...

Nie będziemy tu przekonywać o słuszności lub niesłuszności pitagorejskich tez. Prawdą jest jednak, że organizując różne wydarzenia kulturalne – także te muzyczne – mamy nadzieję, iż wnoszą one okruszek dobra w codzienność Poznaniaków.

W 2025 roku w murach historycznego gmachu Biblioteki Raczyńskich zabrzmiało osiemnaście koncertów, po jednym w Filii 11 na Chwaliszewie, Filii 15 na Fabianowie, a kolejne dwa – w Muzeum Literackim Henryka Sienkiewicza. Wszystkie zgromadziły łącznie 1677 słuchaczy. Koncerty w naszej bibliotece cieszą się popularnością znacznie przekraczającą pojemność bibliotecznych sal, dlatego na większość z nich – choć nie są biletowane – musieliśmy wprowadzić... zapisy. A pula miejsc wyczerpuje się zazwyczaj tuż po ich rozpoczęciu. Przybliżymy tutaj kilka z nich.

Koncert Karnawałowy

To była muzyczna podróż przez różne odcienie karnawału – od klasycznych przebojów po współczesne rytmy. W programie znalazły się utwory reprezentujące różne epoki i style, a wykonali je uczniowie Zespołu Szkół Muzycznych w Poznaniu. Na scenie wystąpiły i wystąpili: zespoły jazzowe, wokaliści estradowi, soliści i duety. Wieczór był pełen muzycznych niespodzianek i karnawałowych emocji! Pula wolnych miejsc, jak to zwykle bywa w przypadku naszych wydarzeń muzycznych, wyczerpała się tuż po ogłoszeniu zapisów. A nasza czytelnia Filii Sztuki i sąsiednie pomieszczenia w zabytkowym gmachu zdawały się mieć tego dnia ściany z gumy – pomieściły 120 osób!

- ▶ Termin: 16 stycznia 2025
- ▶ Miejsce: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich

Poznań i kompozytorzy. Vol. 2

Już po raz drugi w Bibliotece Raczyńskich zabrzmiały utwory kompozytorów związanych z Poznaniem. Ich związki ze stolicą Wielkopolski, którymi podążaliśmy, są różnorodne. Twórczość rodowitych poznaniaków reprezentowały pieśni i utwory fortepianowe Maksymiliana Greckiego – zapomnianego kompozytora z drugiej połowy XIX wieku. Tych, którzy pochodzili z innych stron, ale odegrali ważną rolę w historii miasta, przypomniały kompozycje Ignacego Jana Paderewskiego i Raula Koczalskiego. Przybliżyliśmy też postać niepowiązaną z Poznaniem, ale bardzo ważną dla muzyki polskiej – Mieczysława Karłowicza. Dlaczego właśnie Karłowicza? Jaką rolę odegrali Paderewski i Koczalski? Jak brzmi nieznana muzyka Greckiego? Kto nie znalazł się w gronie siedemdziesięciu pięciu słuchaczy, musi poszukać odpowiedzi na własną rękę :)

- ▶ Termin: 10 lutego
- ▶ Miejsce: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich

Miłość i muzyka

Jedni pędzą tego wieczora na romantyczną kolację do eleganckiej restauracji, inni obdarowują się kwiatami i upominkami, a my z okazji Dnia Zakochanych proponowaliśmy muzykę. Był to wieczór pełen miłości – jej barw, odcieni i emocji. W programie znalazły się najpiękniejsze miłosne hity w świeżych, zaskakujących interpretacjach i aranżacjach młodych artystów – uczniów Zespołu Szkół Muzycznych w Poznaniu, specjalizujących się w wokalistyce estradowej i jazzie, a także słuchaczy PSP im. Czesława Niemena, jednej ze szkół tego zespołu. Liczba uczestników: 100.

- ▶ Termin: 14 lutego
- ▶ Miejsce: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich

II Festiwal Wielkanocny. IDEA.CZAS.MIEJSCE

Tegoroczny festiwal poświęciliśmy twórczości Fryderyka Chopina. Na program złożyły się cztery recitale fortepianowe, które wykonali utalentowani pianiści: trzech uczestnicy XIX Międzynarodowego Konkursu Pianistycznego im. F. Chopina oraz laureatka piątej nagrody Konkursu z 2021 r. Festiwalowe koncerty były wyjątkową okazją, by przekonać się, jak osobowość wykonawcy wpływa na interpretację dzieł Fryderyka Chopina, jak poszczególni artyści nadają XIX-wiecznym utworom indywidualny charakter. Ideą Festiwalu jest podkreślenie duchowego wymiaru muzyki, tworzonej w konkretnym miejscu i czasie, a jednocześnie uniwersalnej. Koncerty odbyły się w sali 1 w historycznym gmachu Biblioteki. Wysokiej klasy fortepian koncertowy udostępniła firma KAWAI POLAND.

- ▶ Termin: 12-16 kwietnia
- ▶ Miejsce: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich

Jak oni grają!

Od kilku lat w naszych murach gości jedno z muzycznych wydarzeń festiwalu Duetomania – koncert rodzinny. Jego idea? Stworzyć przestrzeń i szansę uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych rodzicom z małymi dziećmi. W Poznaniu i okolicach jest wiele osób, dla których pierwsze lata rodzicielstwa mogą być odcięciem od życia kulturalnego; nie każda para ma z kim zostawić swoje pociechy, by pójść na koncert. Zatem wspólnie z Atelier Muzyki Kameralnej – organizatorem festiwalu – zapraszamy je do nas. Podczas tego koncertu nikomu nie przeszkadza maluch, który właśnie odkrył, że potrafi chodzić ZUPEŁNIE SAM, i sprawdza, czy ta umiejętność aby nie przepadła. Ani taki, który z upodobaniem buduje wieżę z poduszek. Ani taki, który wprowadza do utworu eksperymentalne *sopranissimo continuo* (na tradycyjne *basso continuo* nie pozwalają jeszcze struny głosowe). Obecność każdego z nich jest mile widziana. W tym roku koncert zgromadził ponad stu melomanów, dużych i małych.

- ▶ Termin: 11 czerwca
- ▶ Miejsce: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich

Pożegnanie lata

Ciepło słońca, barwy kwiatów i zapach lata... Tak szybko mijają. I tak wcześnie zaczyna nam ich brakować. By osłodzić to rozstanie, zaprosiliśmy miłośników muzyki na wyjątkowy koncert w murach Muzeum Literackiego Henryka Sienkiewicza. Wykonali go wiolonczelistka dr Agnieszka Brojek i pianista Stanisław Majewski. Tej muzyki z pewnością chętnie słuchali nie tylko zgromadzeni w muzeum melomani, ale i dawni mieszkańcy domu, w którym dziś mieści się muzeum: budowniczy poznańskiego ratusza Giovanni Battista di Quadro oraz przedwojenny prezydent naszego miasta Cyryl Ratajski.

- ▶ Termin: 23 września
- ▶ Miejsce: Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza

Recital fortepianowy Tianyao Lyu

Ta nastoletnia pianistka podczas ubiegłorocznego Konkursu Chopinowskiego wzbudziła w słuchaczach uznanie i miłość. Nikt nie był zaskoczony, gdy trafiła do finału. A my kibicowaliśmy jej bardzo mocno, bowiem o niezwykłości jej gry mogliśmy się przekonać jeszcze przed konkursem, nie tylko na podstawie długiej listy ważnych nagród, które wcześniej zdobyła. We wrześniu, zanim stanęła w szranki z innymi młodymi pianistami z całego świata, Tianyao Lyu, w Poznaniu nazywana po prostu Marysią, dała koncert w naszej Bibliotece. W programie znalazła się wyłącznie muzyka Fryderyka Chopina. Jak widać, warto ćwiczyć w Bibliotece Raczyńskich :)

Na potrzeby koncertu firma KAWAI POLAND udostępniła nam najwyższej klasy fortepian koncertowy SHIGERU KAWAI.

- ▶ Termin: 23 września
- ▶ Miejsce: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich

Dwa koncerty niepodległościowe

Święto Niepodległości to dobra okazja, by spojrzeć na idiom polskości w sztuce – nie tylko poprzez utwory powszechnie kojarzone z narodową tradycją, lecz także przez te mniej oczywiste, a jednak głęboko zakorzenione w naszym sposobie pojmowania i przeżywania świata, w naszej wrażliwości na codzienność oraz umiejętności dostrzegania piękna w rzeczach prostych, a zarazem znaczących. W Bibliotece Raczyńskich skorzystaliśmy z tej okazji dwukrotnie: pierwszy koncert organizując w głównym gmachu, a drugi – w Filii 15 na Fabianowie.

- ▶ Terminy: 12 i 14 listopada
- ▶ Miejsca: zabytkowy gmach Biblioteki Raczyńskich i Filia 15

Koncert zimowy

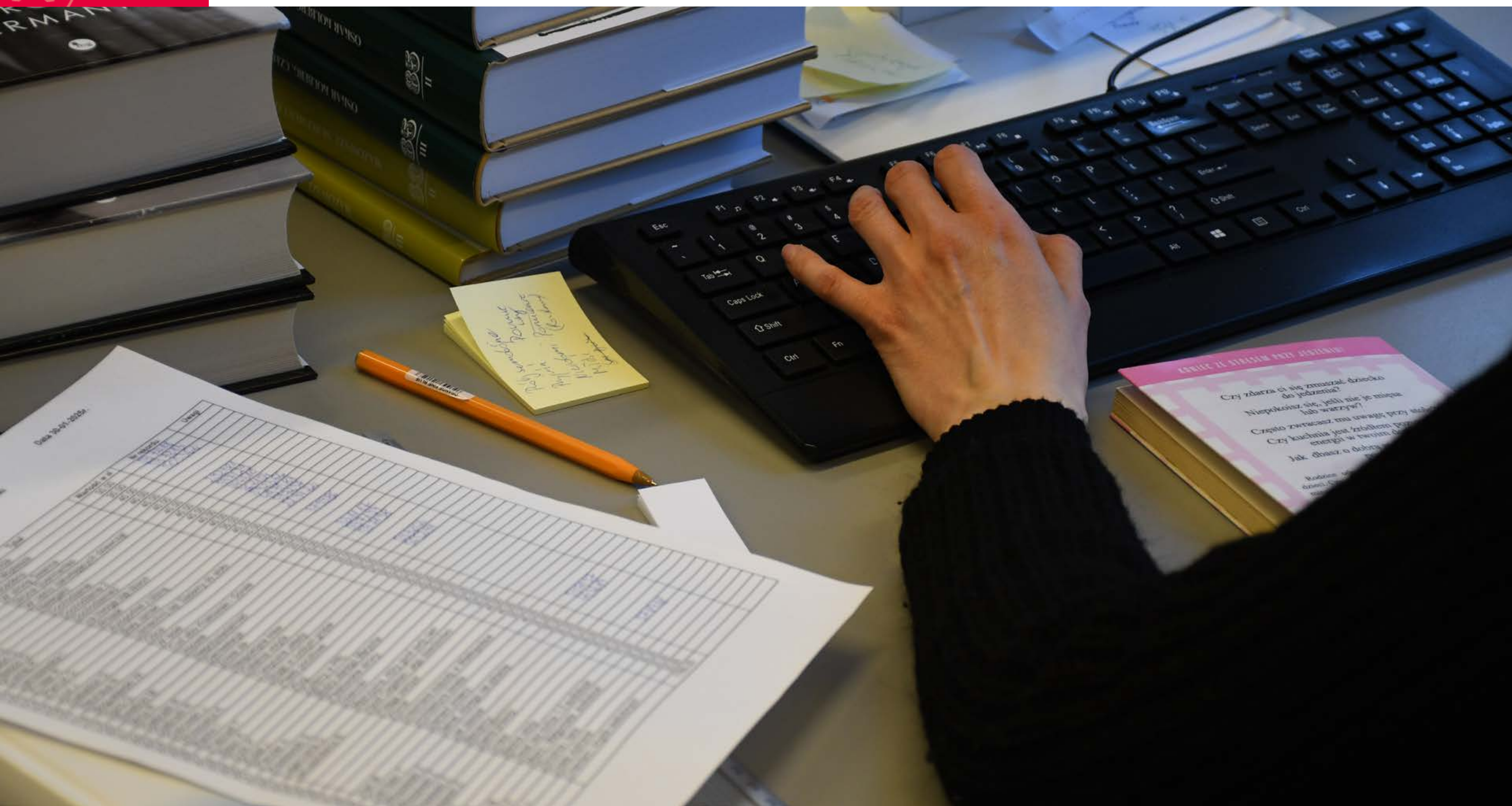
Muzykę i literaturę określa się jako „siostrzane sztuki”. Jedna i druga inspirowe, wzrusza i pociąga w emocjonującą podróż. W jedną z grudniowych sobót wewnątrz Muzeum Literackiego po raz kolejny wypełniły wspaniałe dźwięki. A wykreowali je dla nas sopranistka Natalia Grochowska, wiolonczelistka Agnieszka Brojek i pianista Stanisław Majewski.

- ▶ Termin: 13 grudnia
- ▶ Miejsce: Muzeum Literackie Henryka Sienkiewicza

DZIAŁALNOŚĆ ONLINE

Co słyszeć w sieci? Rok 2025 przyniósł nam drugą serię rozmów Mike'a Urbaniaka ze znanymi Poznaniakami – dwadzieścia odcinków. O tym, czym się zajmują, a przede wszystkim o tym, co czytają opowiedzieli między innymi ludzie kultury, poznańscy wydawcy, naukowcy, samorządowcy. Łącznie wszystkie dwadzieścia rozmów do 31 grudnia obejrzało 23 869 osób. Oto lista wszystkich odcinków cyklu **Poznań czyta**:

- ▶ 23 marca: Przemysław Kieliszewski o *Uczuciach i Mądrości* Tiny Oziwicz
- ▶ 6 kwietnia: prof. Waldemar Kuligowski o *Postkolonialnym wierszu miłosnym* Natalie Diaz
- ▶ 20 kwietnia: Anna Rozmianiec o *Plugawym ptaku nocy* Josego Donoso
- ▶ 4 maja: Tadeusz Mirski o *Eksperymentach na biednych* Adama Leszczyńskiego
- ▶ 18 maja: Justyna Makowska o *Stonerze* Johna Williama
- ▶ 1 czerwca: Radek Rakowski o *Mistrzach drugiego planu* kard. G. Rysia i M. Bilskiej
- ▶ 15 czerwca: Marek Wasilewski o *Alteracji* Kingsley'a Amisa
- ▶ 29 czerwca: Dorota Bonk-Hammermeister o *Słowniku chazarskim* Milorada Pavicia
- ▶ 13 lipca: Eryk Matuszkiewicz o *Dezorientacjach* Magdaleny Grzebałkowskiej
- ▶ 27 lipca: Wojciech Krawczuk o *Esencji. Przebiegłym dochodzeniu Ottona i Watsona* Grzegorza Janusza i Krzysztofa Gawronkiewicza
- ▶ 10 sierpnia: Agnieszka Nawrocka o *Prawdziwej historii Jeffreya Watersa i jego ojców* Julia Łyskawy
- ▶ 24 sierpnia: Zbigniew Zachariasik o książce *Ars Dragonia* Joanny Jodełki
- ▶ 7 września: Filip Schmidt o *Latach* Annie Ernaux
- ▶ 21 września: Andrzej Reichelt o *Umówmy się na Polskę* (pr. zbiorowa)

- ▶ 5 października: o. Tomasz Grabowski o *Diunie* Franka Herberta
- ▶ 19 października: Joanna Gaca-Wyczółkowska o *Czarodziejskiej górze* Thomasa Manna
- ▶ 2 listopada: Piotr Korduba o *Zającu o bursztynowych oczach* Edmunda de Waala
- ▶ 7 grudnia: Jacek Maleszka o *Chwastach polskich. Klasyce polskiej erotyki* w wyb. Daniela Olbrychskiego
- ▶ 21 grudnia: Przemysław Terlecki o *Śmierci pięknych saren* Oty Pavla
- ▶ 28 grudnia: Renata Borowska-Juszczynska o *Księdze dziwnych, nowych rzeczy* Michela Fabera

Spotkanie z Mariuszem Szczygłem

wokół książki *Fakty muszą zatańczyć*

3 grudnia, godz. 18.00

Biblioteka Raczyńskich

Plac Wolności 19, sala 1

Popularnością cieszą się wciąż nasze **Spotkania bez fikcji**, które prowadzi Artur Bądkowski, mimo że w 2025 roku nie przygotowaliśmy nowych odcinków. Te z roku 2024 (6 odcinków) okazują się evergreenami – w 2025 roku obejrzano je łącznie 5 320 razy. Najpopularniejsza okazała się, co nietrudno odgadnąć, rozmowa z Mariuszem Szczygłem.

Swą kontynuację miał również cykl podcastów **Wywiadówka w bibliotece**. Sześć rozmów z ekspertami w dziedzinie wychowania i z bibliotekarzami, prowadzonych przez Natalię Szenrok i Franciszka Walerycha, odnotowało łącznie 256 odtworzeń.

Publikowaliśmy również kilkanaście materiałów nieujętych w cykle, między innymi wspomnienie wystawionej w naszych murach *Wigilii św. Andrzeja* (29 wyświetleń), materiał promujący nasze stoisko na Poznańskich Targach Książki (2 746 wyświetleń), relację z przygotowań do wystawy *Korona i księgi* (3 965 wyświetleń), siedem filmów instruktażowych pokazujących, jak poruszać się w nowym systemie i katalogu PRIMO (łącznie 9 336 odtworzeń), informację o jednym z nowych obiektów zakupionych do Działu Zbiorów Specjalnych (1 506 wyświetleń).

Łączny wynik to 48 materiałów, które zgromadziły 57 148 oglądających.

- ▶ **48** materiałów
- ▶ **57 148** oglądających

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA BIBLIOTEKI RACZYŃSKICH

Przybliżaliśmy już w poprzednich latach projekty naukowe oraz inwentaryzacyjne, które realizuje nasz Dział Zbiorów Specjalnych wraz z podległymi mu jednostkami. Są to zadania wieloletnie, ale każdy rok przynosi coś nowego. Dzięki projektowi *Inwentaryzacja zbiorów Stanisława Latanowicza w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu* (grant NPRH) rozpoznajemy i opracowujemy kolejne obiekty z tzw. Skarbu Latanowicza; do 31 grudnia 2025 roku skatalogowano 1 950 starodruków, 228 rękopisów, 111 obiektów kartograficznych i 50 dokumentów. Trwają prace związane z projektem *Cyfrowe kalendarium życia i twórczości Józefa Ignacego Kraszewskiego* (grant NPRH).

Z kolei nasze teatralia zostały zakwalifikowane do projektu *Polska kultura muzyczna w perspektywie europejskiej – źródła i kwerendy*, realizowanego w ramach programu *Dziedzictwo Muzyki Polskiej w Otwartym Dostępie* afiliowanego przy Narodowym Instytucie Fryderyka Chopina. Celem projektu jest opracowanie i włączenie do międzynarodowej bazy RISM kolekcji muzycznych teatraliów pochodzących z biblioteki Teatru Polskiego, a przechowywanych w Dziale Zbiorów Specjalnych Biblioteki Raczyńskich. Materiał przeznaczony do digitalizacji liczy 74 388 ss., liczba ta przekłada się na 660 tytułów. W grudniu zakończyliśmy ekspertyzę konserwatorską muzykaliów włączonych do projektu; objęliśmy nią 535 obiektów, z których 66 zostało wskazanych do konserwacji. Szacowany koszt konserwacji to 370 000 zł. Narodowy Instytut Fryderyka Chopina wyasygnował w ramach projektu 120 000 zł na ten cel; ostatecznie więc konserwacji poddamy 19 obiektów; rozstrzygnięcia przetargu konserwatorskiego spodziewamy się w marcu 2026 roku.

Trwa również realizacja projektu badawczego *Litwa i Litwini w Wielkim Księstwie Poznańskim* (grant programu Narodowego Centrum nauki „Opus 26”), realizowanego w Instytucie Filologii Polskiej UAM, z udziałem naszych pracowników.

W 2025 roku ukazał się kolejny – szósty już – tom *Katalogu rękopisów Ośrodka Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego*, wieńczący kolejny etap prac badawczych nad spuściznami przechowywanymi w ODWŚL.

ZBIORY BIBLIOTEKI RACZYŃSKICH

Tyle się dziś mówi o tym, że biblioteka to nie tylko magazyn książek. Że to przede wszystkim ośrodek informacyjny, miejsce spotkań kulturalnych i edukacyjnych, przyjazna przestrzeń – najlepsze „trzecie miejsce”. Zgadza się z każdą z tych opinii i podejmujemy się (mamy nadzieję, że z sukcesem) każdego z tych zadań. Niemniej księgozbiór jest i będzie sercem każdej biblioteki. A my staramy się o to serce dbać i zasilać je nowymi zbiorami.

W 2025 roku do Biblioteki Raczyńskich trafiły 64 234 jednostki materiałów bibliotecznych, w tym 60 738 książek, 2 189 obiektów (rękopisów, map, starodruków, materiałów ikonograficznych), które zasiły nasz Dział Zbiorów Specjalnych i jego oddziały, 655 materiałów elektronicznych (audiobooków, filmów, płyt z muzyką) oraz liczne egzemplarze czasopism. Większość tych materiałów pochodzi z zakupu, część stanowią dary.

Na zakup zbiorów przeznaczaliśmy ponad półtora miliona złotych. Największa część tej kwoty (1 098 235,52 zł na książki i zbiory multimedia na nośnikach oraz 170 842,65 zł na czasopisma bieżące i elektroniczne dostępy do czasopism) pochodzi z dotacji podmiotowej, którą zapewnia nam Organizator – Miasto Poznań. Z Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 uzyskaliśmy dotację wysokości 356 412 zł. Rady Osiedli przekazały nam łącznie 54 788 zł na zakup zbiorów do filii. Z projektu *Cyfrowe kalendarium życia i twórczości J.I. Kraszewskiego* (grant NPRH) na zakup zbiorów przeznaczona została kwota 4 097 zł.

Dzięki tym środkom na nasze półki trafiło 48 219 jednostek zbiorów: 47 409 książek, 655 materiałów audiowizualnych (audiobooków,

filmów, płyt z muzyką) i 45 materiałów antykwarycznych (15 rękopisów, 2 starodruki, 3 druki ulotne, 18 obiektów kartograficznych i 7 ikonograficznych).

Na zakup czasopism bieżących i dostępu do wydań elektronicznych przeznaczaliśmy w 2025 roku 170 842,65 zł. Czasopisma bieżące nie wchodzi na inwentarz biblioteki zaraz po zakupie – trafia tam dopiero po zakończeniu roku, gdy skompletujemy i oprawimy cały rocznik.

Biblioteka otrzymuje również dary od osób prywatnych, od wydawnictw, od instytucji i organizacji. W 2025 roku otrzymaliśmy w darze 12 033 książki, 753 materiały audiowizualne (głównie tzw. książki mówione, które udostępniamy osobom z dysfunkcją wzroku, do odtwarzania na czytnikach), 24 jednostki o charakterze antykwarycznym. Ich łączna wartość to 87 085,33 zł. Dwa nowo wydane obiekty kartograficzne pochodzą z wymiany międzyinstytucjonalnej (wartość: 13,70 zł).

W 2025 roku oprawiliśmy i wprowadziliśmy na inwentarz czasopisma z lat wcześniejszych o łącznej wartości 89 087,39 zł (wartość czasopism pochodzących z zakupu z lat wcześniejszych: 72 715,13 zł; wartość czasopism pozyskanych w formie daru i na drodze wymiany: 16 372,26 zł).

W tym samym okresie wycofaliśmy z półek 60 118 jednostek zbiorów (56 885 książek, 132 czasopisma oprawne oraz 3 101 jednostek zbiorów specjalnych) o łącznej wartości 941 917,58 zł. W większości były to zbiory zaczytane i zniszczone (47 823 jednostki), pozostałe to książki zagubione i niezwrócone przez czytelników.

Wielu książkom przedłużyliśmy życie, naprawiając je w naszej intro-
ligatorni (2 750 egzemplarzy) lub na miejscu w placówkach biblio-
tecznych (737 egzemplarzy).

Zarówno zakup, jak i opracowanie zbiorów były w minionym roku
dużym wyzwaniem. Wdrożenie nowego systemu wymusiło na nas
długą przerwę w realizacji tych zadań: dane dotyczące naszych
zbiorów (rekordy bibliograficzne, rekordy egzemplarza, wszystkie
dane zakupowe) były migrowane dużo wcześniej, dlatego wszelkie
prace w modułach gromadzenia i opracowanie musieliśmy prze-
rwać w połowie lipca; powróciliśmy do nich dopiero w Almie, we
wrześniu. Na szczęście nowy system pozwala nam opracowywać
zbiory wspólnie z innymi bibliotekami – od września tworzymy
rekordy bibliograficzne tylko dla części zbiorów: dla tych tytułów
i wydań, których inne duże biblioteki korzystające ze wspólnego
katalogu jeszcze nie opracowały. Pozostałe rekordy przejmujemy
od siostrzanych księżnic – a one przejmują od nas te rekordy,
które przygotowali nasi katalogerzy. I tak na przykład: spośród
400 nowych rekordów dla zbiorów audiowizualnych 84 zostały
zaciągnięte z innych bibliotek, 316 powstało u nas; w przypadku
literatury dla dzieci i młodzieży (2 767 nowych rekordów biblio-
graficznych) 1 546 rekordów powstało w naszym Dziale Groma-
dzenia i Opracowanie Zbiorów, 1 221 zaciągnęliśmy z połączonych
katalogów. To jedna z wielu korzyści, jakie daje nam nowy system.
Oto stan naszych zbiorów na 31 grudnia 2025 roku:

- ▶ Zbiory Biblioteki Raczyńskich: **1 850 488** jednostek
- ▶ Liczba zbiorów bibliotecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2025): **3 459**

- ▶ Liczba zbiorów bibliotecznych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2024): **3 427**
- ▶ Średnia dla bibliotek publicznych w dużych miastach (2024): **1 985**
- ▶ Średnia dla bibliotek publicznych w dużych miastach (2023): **2 258**

Liczba nabytków (zakup, dary, wymiana) w stosunku do liczby
zbiorów bibliotecznych (2025):

- ▶ Liczba nabytków w stosunku do liczby zbiorów bibliotecznych (2024): **3,44%**
- ▶ Średnia dla bibliotek publicznych w dużych miastach: **4,61%**

Kontrola zbiorów

Wicie już, że słowo, które w rozmowach bibliotekarzy w 2025 roku
padało najczęściej, brzmi ALMA. I że przygotowania do wdrożenia
tego systemu były ważnym i czasochłonnym zadaniem, które miało
wpływ także na naszą codzienną działalność. Między innymi na
kontrolę zbiorów: wszystkie skontra, które miały przypaść w 2025
roku, przeprowadziliśmy już w roku poprzednim :)

Współpraca

Tak szeroka działalność w naszej Bibliotece możliwa jest dzięki funduszom zapewnianym przez Organizatora – Miasto Poznań, dzięki grantom, o które występujemy w różnych programach, ale też dzięki licznym instytucjom i organizacjom, z którymi współpracujemy. Wydawnictwa pomagają nam dotrzeć do autorów, których chcemy zaprosić, czasem też partycypują w kosztach organizacji spotkań autorskich, ofiarowują nam swoje książki. Przedstawiciele rozmaitych instytucji i organizacji służą swoją wiedzą i umiejętnościami podczas warsztatów i innych wydarzeń, użyczają nam ekspozycji na wystawy – i odwrotnie, biorą w użyczenie nasze zbiory, korzystają z wiedzy naszych pracowników (konsultacje, kwerendy, wykłady), zapraszają, podobnie jak my, do wspólnych projektów. Rady Osiedli wspierają działalność filii znajdujących się na terenie konkretnego osiedla... W minionym roku współpracowaliśmy ze stu osiemdziesięcioma trzema różnymi podmiotami. Liczba to tak duża, że nie wymienimy poszczególnych projektów i działań – niech wystarczy lista podmiotów.

Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego • Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu • Archiwum Archidiecezjalne w Gnieźnie • Archiwum Archidiecezji Białostockiej • Archiwum Diecezjalne w Łodzi • Archiwum PAN • Archiwum Państwowe w Poznaniu • Archiwum Urzędu Miasta Poznania • Arfido Sp. z o.o. • Atelier Muzyki Kameralnej (Duetomania) • Babka od histy – Agnieszka Jankowiak-Maik • Biblioteka Jiřího Mahena • Biblioteka Kórnicka • Biblioteka Narodowa • Biblioteka Naukowa PAN i PAU w Krakowie • Biblioteka Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk • Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy

Szamotuły • Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Obornikach • Biblioteka UAM • Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu • Blecanto – Ola Koczurko-Porzycka • Centrum Informacji Kulturalnej • Centrum Informacji Miejskiej • Centrum Inicjatyw Lokalnych • Centrum Inicjatyw Senioralnych • Czeskie Centrum Warszawa • Estrada Poznańska • ExLibris • Fundacja Instytut Kultury Popularnej • Fundacja Instytutu Aktywności „Korki w Mieście” • Fundacja Kultury Irlandzkiej • Fundacja Ojca Honoriusza Kowalczyka • Fundacja Sternik – Poznań • Fundacja Tamitu • Fundacja Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy WOŚP • Fundacja Zakłady Kórnickie • Galeria Miejska Arsenał • Grupa Starocerkiewni • Ignis Cantores – Chór Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu • Instytut Badań Literackich PAN w Warszawie • Instytut im. Wojciecha Korfańskiego w Katowicach • Instytut Myśli Białoruskiej • Instytut Zachodni im. Zygmunta Wojciechowskiego • Kapela Hałasów • Klasztor Sióstr Wizytek Najświętszej Maryi Panny w Warszawie • Klejdry z Fyrtla • Komenda Policji Poznań-Grunwald • Kompania Artystyczna Mozaika • Koniczynka. Stowarzyszenie Ludzi z Epilepsją, Niepełnosprawnych i ich Przyjaciół • Konsorcjum „Polska Grupa Proweniencyjna – Proweniencie.pl” • Księgarnia Bookowski • Miasto Poznań • Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie (Leszczyńska Galeria Książki) • Miesięcznik „W drodze” • Międzynarodowe Targi Poznańskie Grupa MTP • Migrant Info Point • MKiDN Instytut Książki • Muzeum Archeologiczne w Poznaniu • Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Dreźnie • Muzeum Józefa Ignacego Kraszewskiego w Romanowie • Muzeum KL Płaszów • Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie • Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego • Muzeum Narodowe w Kielcach, oddział Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku • Muzeum Narodowe w Poznaniu • Muzeum Pałac w Rogalinie • Muzeum Powstania Wielkopolskiego • Muzeum Regionalne w Słupcy • Muzeum Śremskie • Muzeum-Pracownia Literacka • Arkadego Fiedlera w Puszczykowie • Narodowe Muzeum Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie • Narodowy Instytut Fryderyka Chopina • Ogólnopolski Festiwal Fantastyki PYRKON • Oko na gwiazdy – Patryk Oko • Ośrodek Opiekuńczo-Wychowawczy dla dzieci niesłyszących • Parafia pw. Najświętszej Maryi Panny w Rajgrodzie • Parafia pw. Św. Agnieszki w Goniądzu • PBO Poznański Budżet Obywatelski „Kultura dla Mieszkańców Podolan i Strzeszyna” • PBO Poznański Budżet Obywatelski „Nasze Osiedle” •

Pewne Wydawnictwo • PKO Bank Polski • Polska Akademia Nauk • Polskie Stowarzyszenie Naukowe Animacji i Rekreacji Turystyki • Portal lazarz.pl • Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna • Poznańskie Centrum Dziedzictwa „Brama Poznania” • Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk • Przedszkole integracyjno-terapeutyczne MIŚ • Przedszkole nr 184 • Rada Osiedla Bonin • Rada Osiedla Chwaliszewo • Rada Osiedla Fabianowo-Kotowo • Rada Osiedla Grunwald • Rada Osiedla Krzyżowniki-Smochowice • Rada Osiedla Naramowice • Rada Osiedla Nowe Winogrody Południe • Rada Osiedla Piątkowo • Rada Osiedla Rataje • Rada Osiedla Strzeszyn • Rada Osiedla Święty Łazarz • Rada Osiedla Warszawskie-Pomet-Maltańska • Rada Osiedla Wilda • Rada Osiedla Winiary • Rada Osiedla Winogrody • Rada Osiedla Zielony Dębiec • Rada Rodziców Przedszkola Wesoła Pszczółka • Rada Rodziców Szkoły SPECTO • Radio Emaus • Radio Poznań • Ratajska Telewizja Kablowa • Ratusz. Muzeum Narodowe w Poznaniu • Region Wielkopolska NSZZ „Solidarność” • Rezerwat Archeologiczny Genius Loci • SP nr 103 • SP nr 107 • SP nr 17 im. Józefa Ignacego Kraszewskiego • SP nr 79 • SP Reggio Emilia • SP SPECTO • SP w Objezierzu • Stowarzyszenie Archiwistów Polskich • Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich • Stowarzyszenie Coexist • Stowarzyszenie Czasu Kultury • Stowarzyszenie Dom Tańca Poznań • Stowarzyszenie Fabkowo • Stowarzyszenie • Inżynierów i Techników Mechaników Polskich Oddział w Poznaniu • Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki AVANGARDA (Bazyliśzek x Polcon) • Stowarzyszenie Muzealników Rzeczypospolitej Polskiej • Stowarzyszenie Na Tak • Stowarzyszenie Przyjaciół Twórczości Jana Kasprowicza • Stowarzyszenie Sąsiedzki Łazarz • Stowarzyszenie Wirtualny Łazarz • Stowarzyszenie Zostań Gwiazdą Kabaretu • Środowiskowy Dom Samopomocy „Śmiałek” • Teatr Cortique • Teatr Ósmego Dnia • Teatr Polski • Teatr Wielki im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu • Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza, Oddział w Poznaniu • Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich • Towarzystwo Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej • TVP Poznań • Unia Metropolii Polskich • Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu • Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu • Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy • Uniwersytet Trzeciego Wieku • Urząd Marszałkowski w Szczecinie • Urząd Miasta Brno • Urząd Miasta Poznania • Wielkopolski Oddział Stowarzyszenia Pisarzy Polskich • Wielkopolskie Muzeum

Niepodległości • Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki • Winogradzka Telewizja Kablowa • Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu • Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Łodzi • Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Bydgoszczy • Wydawnictwo Bellona • Wydawnictwo Editorium • Wydawnictwo Książnica • Wydawnictwo Labreto • Wydawnictwo Miejskie Poznań • Wydawnictwo Poznańskie • Wydawnictwo Rebis • Wydawnictwo Replika • Wydawnictwo Rys • Wydawnictwo Świat Książki • Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu • Zachodni Oddział Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury • Zakład Narodowy im. Ossolińskich – Ossolineum • Zespół Historii Kartografii przy Instytucie Historii Nauki PAN we Wrocławiu • Zespół Szkół Muzycznych w Poznaniu • Związek Literatów Polskich, oddział w Poznaniu

PRACOWNICY

W 2025 roku otworzyliśmy nową filię, w której pracują dwie bibliotekarki. Czy to znaczna zmiana w naszych strukturach? Procentowo – niewielka. Niemniej każda zmiana powoduje ruch: placówkę trzeba obsadzić osobami, które mają już doświadczenie; a na ich dotychczasowe miejsce zapewnić nowe osoby. W tak dużym zespole jak nasz niemal każdego roku ktoś znika na trochę, by zająć się Bardzo Małym Człowiekiem, który pojawił się na świecie. Dlatego oprócz stałych pracowników mamy w naszych zespołach osoby zatrudnione na zastępstwo.

- ▶ Liczba pracowników: **233**
(łącznie z osobami zastępującymi pracowników długotrwale nieobecnych)
- ▶ w tym działalność podstawowa: **181**
- ▶ Liczba etatów: **223,25**
(łącznie z osobami zastępującymi pracowników długotrwale nieobecnych)

Zdobywamy wiedzę i umiejętności

W 2024 roku ukazały się lub zostały oddane do druku 32 publikacje, których autorami, współautorami i redaktorami byli pracownicy merytoryczni Biblioteki Raczyńskich:

- ▶ Liczba pracowników, którzy w roku 2025 ukończyli studia podyplomowe z bibliotekoznawstwa: **2**
- ▶ Liczba pracowników, którzy w roku 2025 rozpoczęli studia podyplomowe z bibliotekoznawstwa: **2**
- ▶ Liczba pracowników, którzy w 2025 podjęli studia podyplomowe na innych kierunkach: **3**
- ▶ Łączna liczba godzin udziału pracowników w szkoleniach zawodowych w 2025 roku: **4 318**
- ▶ w tym szkolenia z systemu Alma (zewnętrzne i wewnętrzne): **1 877**
- ▶ Liczba wyjazdów studyjnych do innych bibliotek: **4**
- ▶ Liczba pracowników uczestniczących w tych wyjazdach: **50**

Dzielimy się wiedzą

W 2025 roku wiedzą i umiejętnościami dzieliliśmy się przede wszystkim między sobą: nasz „ALMA Team” przeszkolił i przygotował do pracy w nowym systemie wszystkich pracowników merytorycznych. Nie oznacza to jednak, że nie udzielaliśmy się na zewnątrz – przeciwnie, byliśmy obecni na konferencjach naukowych i branżowych, prowadziliśmy – na miejscu i gościnnie – wykłady i prelekcje pozakonferencyjne, towarzyszyliśmy praktykantom i stażystom.

Konferencje i sympozja naukowe organizowane i współorganizowane przez Bibliotekę Raczyńskich

- ▶ *Auctor unius libri. Antoni Malczewski i inni*, konferencja studencko-doktorancka. Organizatorzy: Biblioteka Raczyńskich (Ośrodek Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego), Instytut Filologii Polskiej UAM (Koło Naukowe Romantyków), Poznań, 3-4 kwietnia 2025 r.
- ▶ *Reymont nieoczywisty. W setną rocznicę śmierci Noblisty*, konferencja naukowa. Organizatorzy: Biblioteka Raczyńskich, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Poznań, 5 czerwca 2025 r.

Konferencje popularnonaukowe i branżowe organizowane i współorganizowane przez Bibliotekę Raczyńskich

- ▶ *Na twórczych szlakach Marii ze Sławskich Wicherkiewiczowej*, konferencja popularnonaukowa w 150. rocznicę urodzin pisarki. Organizatorzy: Biblioteka Raczyńskich (Ośrodek Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego), Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Szamotuły, Poznań – Szamotuły, 17-18 listopada 2025 r.

Referaty oraz wykłady wygłoszone przez pracowników BR podczas konferencji naukowych i branżowych

- ▶ Magdalena BUGAJEWSKA, Prezentacja rękopisu Marii A. Malczewskiego podczas V Sympozjum im. Z. Trojanowiczowej *Temat ukraiński w literaturze. Od romantyzmu do współczesności. W dwusetną rocznicę wydania utworu „Maria. Powieść ukraińska” A. Malczewskiego*, 8-9 kwietnia 2025 r.
- ▶ Krzysztof KLUPP, „Nauczyciel historii narodu”. Józef Ignacy Kraszewski i jego (nieco sensacyjna) wizja dążeń Bolesława do koronacji w „Braciach Zmartwychwstańcach”, referat wygłoszony podczas III Seminarium Stowarzyszenia Muzealników RP pt. *Edukacja historyczna. Realizowane zadania i unaoczniane wartości w kontekście milenium koronacji Bolesława Chrobrego i idei suwerenności Polski*, Poznań, 26 września 2025 r.
- ▶ Magdalena KOMOSA, Prezentacja bibliotecznych muzykaliów podczas Seminarium Operologicznego *Dramat w muzyce czy dramat z muzyką? Teatralność muzyki i muzyczność teatru*, 28 maja 2025 r.
- ▶ Magdalena KOMOSA, Alicja PRZYBYSZEWSKA, *Spuścizna literacka Marii Wicherkiewiczowej w zbiorach Biblioteki Raczyńskich*, referat wygłoszony podczas konferencji *Na twórczych szlakach Marii ze Sławskich Wicherkiewiczowej*. Organizatorzy: Biblioteka Raczyńskich (Ośrodek Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego), Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Szamotuły, Poznań – Szamotuły, 17-18 listopada 2025 r.
- ▶ Alicja PRZYBYSZEWSKA, „Zresztą wątpim, by sztuka ta graną być mogła”. *Dramaty J.I. Kraszewskiego do roku 1860*, referat wygłoszony podczas ogólnopolskiej konferencji naukowej „Chciałbym, aby go już grano”. *Dramatyczno-teatralne epoki i międzyepoki lat 1795-1863 na ziemiach polskich pod zaborami*. Organizatorzy: Uniwersytet Szczeciński (Wydział Polonistyki i Nowych Mediów), Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza, Szczecin 17– 18 września 2025 r.
- ▶ Magdalena TYL, *(Nie)romantyczna Ukraina w zapiskach Ewy Najwer*, referat wygłoszony podczas konferencji *Auctor unius libri. Antoni Malczewski i inni*, Poznań, 3-4 kwietnia 2025 r.

Wykłady pozakonferencyjne

- ▶ Dagmara JÓZEFczyk, *Dramaty Ibsena*, wykład dla sekcji literackiej Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- ▶ Dagmara JÓZEFczyk, Weronika KLEPACZ, Natalia RACZKOWSKA, *Czy czytanie musi być droгим hobby?*, panel dyskusyjny podczas Festiwalu Fantastyki i Gier bez Prądu POLCON (organizator: Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki AVANGARDA), Warszawa, 6 lipca 2025 r.
- ▶ Dagmara JÓZEFczyk, Weronika KLEPACZ, Natalia RACZKOWSKA, *Ala, Alinka, Alicja. O tłumaczeniach Alicji w Krainie Czarów słów kilka*, prelekcja podczas Festiwalu Fantastyki i Gier bez Prądu POLCON (organizator: Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki AVANGARDA), Warszawa, 6 lipca 2025 r.
- ▶ Katarzyna KACZMAREK, *Kalendarium ruchu bibliofilskiego w Poznaniu w latach 1923-2023*, prelekcja podczas spotkania promującego książkę *Bibliofilstwo wielkopolskie na przestrzeni wieków*, Biblioteka Raczyńskich, 22 października 2025 r.
- ▶ Katarzyna KAMIŃSKA, *Czytanie to najpiękniejsza zabawa. Czym Biblioteka Raczyńskich przyciąga dzieci i młodzież?*, wykład podczas Kongresu Bibliotek Szkolnych, Poznań, 20 listopada 2025 r.
- ▶ Katarzyna KAMIŃSKA, *Jeżycjada łączy pokolenia*, panel dyskusyjny podczas Poznańskich Targów Książki, Poznań, 8 marca 2025 r.
- ▶ Katarzyna KAMIŃSKA, *W kontakcie. Relacje poznańskich organizacji kulturalnych z publicznością migrancką*, debata w Galerii Sztuki ARSENAŁ, Poznań, 15 maja 2025 r.
- ▶ Katarzyna KAMIŃSKA, wystąpienie podczas otwarcia Dni Kultury Polskiej w Brnie, Knihovna Jiřího Mahena, Brno, 31 marca 2025 r.
- ▶ Weronika KLEPACZ, *Fandom Zmierzchu 20 lat później*, prelekcja podczas Festiwalu Fantastyki i Gier bez Prądu POLCON (organizator: Stowarzyszenie Miłośników Fantastyki AVANGARDA), Warszawa, 6 lipca 2025 r.
- ▶ Aneta KOSTIĆ, *Wielkopolski Indiana Jones. Nieznane oblicze E. Raczyńskiego*, wykład dla sekcji literackiej Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- ▶ Agata MIŚKO, *Konstancja Raczyńska*, wykład dla sekcji literackiej Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

- ▶ Łukasz NOWAK, *Historia kartografii. Najciekawsze mapy na przestrzeni wieków*, wykład dla sekcji literackiej Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- ▶ Grażyna PISKORZ, *Skandalistka czy dama? Burzliwe życie Konstancji z Potockich Raczyńskiej*, wykład dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Marii Curie-Skłodowskiej z okazji Dnia Patronki Szkoły, Wolsztyn, 7 listopada 2025 r.
- ▶ Piotr POKORA, *Korona i księgi. Woluminy z księgozbiorów królewskich w 1000-lecie pierwszej koronacji*, wykład dla sekcji literackiej Uniwersytetu Trzeciego Wieku.
- ▶ Alicja Przybyszewska, udział w panelu dyskusyjnym na temat serii wydawniczej „Poezja i proza poznańskich polonistów”, Poznańskie Targi Książki, 7 marca 2025 r.
- ▶ Monika TOMASZEWSKA, *Polska szkoła ilustracji*, prelekcja dla studentów Instytutu Filologii Polskiej UAM.

Staże i praktyki w Bibliotece Raczyńskich

Jeśli widziecie w naszych placówkach bardzo młodą osobę segregującą książki, przygotowującą materiały plastyczne do zajęć, które mają się za chwilę rozpocząć, lub podejmującą inne prace ramię w ramię z bibliotekarzami, prawdopodobnie trafiliście na kogoś z grona naszych praktykantów i wolontariuszy. Bądźcie wyrozumiali, jeśli taki młody człowiek zawaha się, gdy zapytacie, gdzie znaleźć ten czy inny dział literatury; być może to dopiero pierwszy dzień jego/jej praktyk lub wolontariatu.

- ▶ **9** praktykantów
- ▶ **19** wolontariuszy

Dzielimy się wiedzą

W 2025 roku ukazało się lub zostało oddane do druku 26 artykułów i 5 druków zwartych, których autorami, współautorami i redaktorami byli pracownicy merytoryczni Biblioteki Raczyńskich:

- ▶ BAUMAN Szymon, recenzja książki Stanisława Izydora Runego *Dzienniki z czasów wojny*, „Przegląd Archiwalno-Historyczny” 2024 t. XI, s. 297-301 (wyd. 2025 r.).
- ▶ BAUMAN Szymon, *Tadeusza Esmana wspomnienia poznańskie. „Śródka. Moje dzieciństwo i młodość”, cz. 2: Z ciocią Bolesią wśród rodziny i najbliższych sąsiadów*, „Przegląd Archiwalno-Historyczny” 2024 t. XI, s. 207-240 (wyd. 2025 r.).
- ▶ BĄDKOWSKI Artur, *Wokół reportażu. Spotkania bez fikcji*, „Winieta” 2025 nr 1.
- ▶ CZYTATY 9 muz. *Scenariusze zajęć*, red. Anna KOZŁOWSKA, Katarzyna WOJTASZAK, oprac. Graficzne Paulina NOWAK, Poznań 2025.
- ▶ „*Drugą osobą, która zaciążyła na moim rozwoju umysłowym, był mój profesor*”. *Korespondencja wzajemna Oswalda Balzera i Zygmunta Wojciechowskiego z lat 1924-1933*, opracowanie i edycja Szymon BAUMAN, Biblioteka Przeglądu Zachodniego nr 24.
- ▶ KACZMAREK Katarzyna, KRAWIARZ Kazimierz, *Kalendarium ruchu bibliofilskiego w Poznaniu w latach 1923-2023, [w:] Bibliofilstwo wielkopolskie na przestrzeni wieków*, Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki, Poznań 2025, s.61-86.
- ▶ KOMOSA Magdalena, *Muzyka w teatrze czyni cuda*, „Winieta” 2025 nr 1.
- ▶ *Katalog rękopisów Ośrodka Dokumentacji Wielkopolskiego Środowiska Literackiego*, t. 6 (sygn. DL/672–DL/817), oprac. Alicja PRZYBYSZEWSKA, Magdalena TYL, Poznań 2025.
- ▶ *Korona i księgi. Woluminy z księgozbiorów królewskich w 1000-lecie pierwszej koronacji* (katalog wystawy), red. Piotr POKORA, współpr. Aleksandra WAJNERT, Poznań 2025.
- ▶ KRYŚ Mirella, *Dwie drogi. Żeromski i Sienkiewicz*, „Winieta” 2025 nr 1.
- ▶ KRYŚ Mirella, *Nie tylko pisarz. O Stefanie Żeromskim*, „Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny” 2025, nr 2.

- ▶ LEŚNIEWSKI Dariusz, *Archiwum Zakładowe Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu jako źródło informacji* (tekst przyjęty do druku w półroczniku Bibliotecznym Raczyńskich „Winieta”).
- ▶ MIŚKO Agata, *Ach, te jubileusze, czyli 2025 rok w Archiwum Książki Dziecięcej*, „Winieta” 2025 nr 2.
- ▶ MIŚKO Agata, *Baśń na mroczne czasy*, „Winieta” 2025 nr 2.
- ▶ MIŚKO Agata, *To Ala i As*, „Winieta” 2025 nr 1.
- ▶ NOWAK Łukasz, *Świat według Klaudiusza Ptolemeusza – Sarmacja Europejska w Kosmografii z 1490 roku*, „Winieta” 2025 nr 1.
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *Artur Swinarski, a potem Maria (Panna). Juwenilia*, „Witkacy!” 2025 nr 1 (18, s. 98–113).
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *Jak biblioteki mogą zadbać o poezję?*, „Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny” 2025 nr 2.
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *Klub Literacki w Piątkowskim Centrum Kultury „Dąbrówka”. Literatura, integracja i edukacja*, „Kronika Miasta Poznania” 2025 z. 3 (Piątkowo), s. 178–192.
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *Od rekruta do Knock-out’a. Swinarski w Poznaniu*, „Winieta” 2025, nr 2.
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *„Sławne karty dziejów Wielkopolski”. Twórczość Macieja Wierbińskiego*, „Winieta” 2025 nr 1.
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *W magicznym kręgu. O tytułach Przemysława Bystrzyckiego* (tekst przyjęty do druku w trzecim tomie serii „Podkarpacie literackie”, redagowanej na Uniwersytecie Rzeszowskim).
- ▶ PRZYBYSZEWSKA Alicja, *„Z wygodnych ram powieści na ciasne deski sceniczne”. „Narzeczona harambaszy” T. T. Jeża na scenie lwowskiej* (tekst przyjęty do druku w monografii pokonferencyjnej na jubileusz 200-lecia urodzin T.T. Jeża).
- ▶ TYL Magdalena, *Idea narodu w „Trenach” Józefa Morelowskiego* (tekst przyjęty do druku w trzecim tomie serii „Podkarpacie literackie”, redagowanej na Uniwersytecie Rzeszowskim)
- ▶ TYL Magdalena, *Od „Najkrótszej drogi” do „Znaku cichociemnych”. Dzieje jednego tekstu Przemysława Bystrzyckiego na podstawie materiałów archiwalnych* (tekst przyjęty do druku w trzecim tomie serii „Podkarpacie literackie”, redagowanej na Uniwersytecie Rzeszowskim).
- ▶ WIECZOREK Weronika, *„Dziwożony”, czyli o obecności motywu danse macabre we wczesnej twórczości Felicjana Faleńskiego*, [w:] *Debiuty i inne zjawiska poetyckie drugiej połowy XIX wieku. Prace ofiarowane Profesor Barbarze Bobrowskiej*, pod red. Joanny Zajkowskiej i Karola Jaworskiego przy współpracy Eweliny Pocheć-Sobiesiak, Warszawa 2025, s. 413-423.
- ▶ WOJTASZAK Katarzyna, *Klub Operowy Blecanto*, „Winieta” 2025 nr 2.
- ▶ WOJTASZAK Katarzyna, *Biblioteka Raczyńskich. Historia – współczesność – ludzie*, „Bibliotekarz” 2025 nr 11, s. 21-26
- ▶ WOJTASZAK Katarzyna, *Zdaniem bibliotekarza. Jakie doświadczenia przynosi Noc Bibliotek*, „Poradnik Bibliograficzno-Metodyczny” 2025 nr 4, s. 63-64.
- ▶ *X Konkurs na ekslibris im. Klemensa Raczaka* (katalog wystawy), oprac. Tomasz PROĆ, Poznań 2025.
- ▶ *„Zetlali od czasu”. Wiersze Kazimierzy Iłakowiczówny do obrazów Jana Henryka Rosena w stulecie wystawy* (katalog wystawy), Poznań 2025.

Działamy na rzecz środowiska bibliotekarskiego

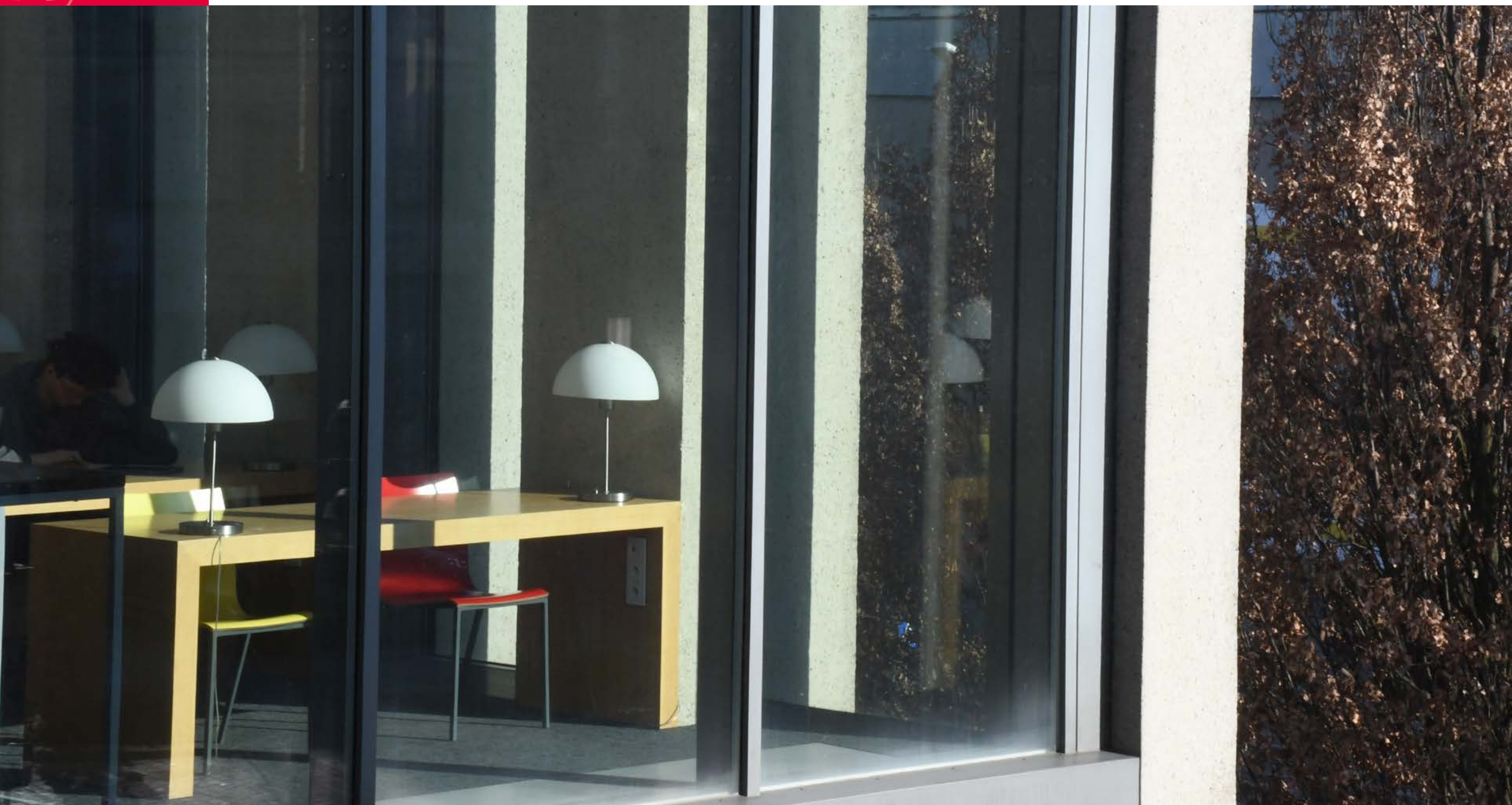
Nasza działalność nie ogranicza się do samej Biblioteki. Wykazaliśmy już wcześniej podmioty, z którymi współpracujemy na różnych polach (w 2025 roku było ich niemal dwieście). Działamy również w środowisku bibliotekarskim – współpracujemy z innymi bibliotekami, tworząc wspólne projekty, wymieniamy się zbiorami, przekazując do innych księżnic materiały, których nie potrzebujemy i przyjmując te, które im zbywają, a których u nas brakuje, konsultujemy rozmaite kwestie. Kilka osób z zespołu Biblioteki działa w rozmaitych gremiach, ważnych dla naszego środowiska zawodowego i dla polskiej kultury:

- ▶ Katarzyna Kamińska: członkini Krajowej Rady Bibliotecznej, członkini Krajowej Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, członkini Stowarzyszenia Dyrektorek i Dyrektorów Bibliotek INICJATYWY, członkini Rady Teatru Ósmego Dnia
- ▶ Izabella Barańska: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich – przewodnicząca Zarządu Okręgu Wielkopolskiego
- ▶ Magdalena Bugajewska: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich – przewodnicząca Głównej Komisji Rewizyjnej
- ▶ Dagmara Dąbrowska: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich – członek Zarządu Głównego, sekretarz Zarządu Okręgu Wielkopolskiego, członek Zarządu Oddziału w Poznaniu

BIBLIOTEKA W LICZBACH, CZYLI PODSUMOWANIE

Zbiory Biblioteki Raczyńskich

Stan zbiorów: **1 863 228** jednostek

Zakupione w roku 2025: **48 219** jednostki

Dary przyjęte w 2025 roku: **12 812** jednostki

Zbiory ubytowane w 2025 roku: **60 1189** jednostek

Czytelnicy Biblioteki Raczyńskich

Liczba zarejestrowanych czytelników:

67 840

Wizyty w Bibliotece Raczyńskich

Liczba odwiedzin czytelniczych:

643 343

Liczba uczestników wydarzeń:

52 738

RAZEM:

696 440

Działalność informacyjna

Liczba udzielonych informacji bibliotecznych:

29 404

Liczba przeprowadzonych kwerend:

149

Udostępnianie zbiorów i czytelnictwo

Liczba udostępnień – zbiory fizyczne Biblioteki:

1 429 158

Liczba udostępnień – e-booki i audiobooki z platform:

46 078

Liczba udostępnień gier planszowych i elektronicznych:

8 341

Liczba wypożyczeń międzybibliotecznych:

106

Liczba odsłon cyfrowych zbiorów BR
udostępnianych w WBC:

217 000

RAZEM:

1 692 342

Działalność kulturalna i promocja czytelnictwa online

Liczba materiałów:

48

Liczba wyświetleń:

57 148

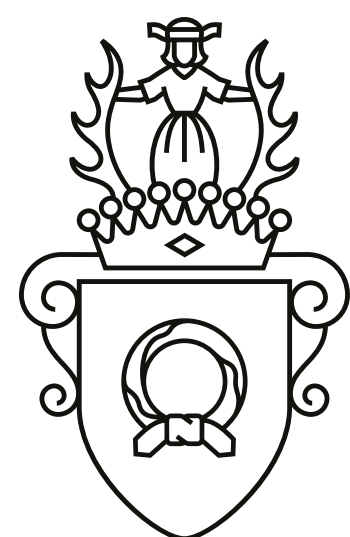
Działalność kulturalna i promocja czytelnictwa

Liczba wydarzeń stacjonarnych:

2 347

Liczba uczestników
wydarzeń stacjonarnych:

52 641

Biblioteka
Raczyńskich

Oracowanie merytoryczne:

Grażyna Piskorz

Przygotowanie danych liczbowych:

Magdalena Bera

Opracowanie graficzne i skład:

Paulina Nowak i Michalina Nowacka

Zdjęcia i grafiki:

z archiwów Biblioteki Raczyńskich